

Déli Hírlap

A hársági magyarság napilapja, mely a kara reggeli órákban jelenik meg a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDEK
vezetésével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
TIMIȘOARA
I. Brătianu-tér 3

A Timis-Torontal-i törvényszék időszaki lapok nyilvántartásában történt bejegyzés száma: 83 (Dos. No. 934/1938.) Telefon: 28-10.
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő.

Az egylábu galamb

ott látható többi galambtársaival a színház előtti téren, amint ide-oda tipegnek, sütkéreznek a napfényben és várják a morzsa, vagy búzaszem-adományokat. Az állatbarátok nagyon kedvelik ezeket a szelíd madarakat, s rendszeresen ellátják őket táplálékkal; bátran, teljesen otthonosan röpködnek tehát az emberregeteg kellős közepén. Közöttük ott bóbiskol az egylábu galamb. Hogyan történt a szerencsétlenség, nem tudjuk. Patkány harapta-e le a lábát, vagy más módon vesztette el, mindenesetre titok marad a számunkra. Mi csak azt látjuk, hogy a szegény kis rokkant egy helyben ül, ha pedig megindul, akkor ugrál, mint a veréb.

Mikor azonban etető jelentkezik, az egylábu galambot is nagyon érdekli az odavetett morzsa vagy gabonaszem, mert ő is éhes, szeretné mohó étvágyát kielégíteni. Felemelkedik tehát ültéből és esztelen ugrásokkal furakodik a többi galamb közé, hogy kivegye részét a lakomából. Ezek pedig engedik, nem lökik félre, sőt szemmel láthatóan helyet adnak az egylábu galambnak, hogy az is kedvére jóllakhassék. Kedves ez a gyöngédség, ez a kimondottan szamaritánus gesztus a galambtársak részéről. De multkor tanui voltunk egy jelenetnek, amely csodálatunkat váltotta ki. Olyan szép cselekedetnek voltunk tanui, hogy azt egyszerűen emberségesnek nevezhetnénk, ha nem a galambok társadalmában történt volna.

Bátor életmentők, — ilyen címmel láthatnánk el az érdekes napihírt, ha szereplői emberek és nem galambok lettek volna. Mi történt? A galambok gondtalanul sütkéreztek a napfényben, amikor a kanyarodónál meglehetősen gyorsan befordult a villamos. A galambok játszi könnyedséggel röppentek fel, a szegény egylábu galamb azonban nem tudott sietni, ott maradt ijedtében, szinte bémán elnyúlva a sinen. Még egy pillanat és szétmorzsolja a kegyetlen kerék. De ime egy szemvillanásnyi idő alatt, már oda-repült két másik galamb és gyors lendülettel odább dobták a kövezetre. Ott azután csakhamar összeszedte magát és elvegyült többi társai közé, nagyokat pihegve a rémületes élmény után.

A két galamb tehát megmentette a másik életét. És ha tudatában voltak annak, hogy most halálos szerencsétlenséget kell megelőzni, úgy bizonyára ösztönösen tudták azt is, hogy ezzel a merész tettel saját életük is veszélyben forog. De az értelemtelenség és lélektelenség itélt kis állatok nem haboztak egy percet sem, hogy életük veszélyeztetése árán is végrehajtásák ezt a bravúrt. Assisi Szent Ferencnek tehát igazsa volt, amikor annyira együtt érzett a madarakkal, sőt beszélt is hozzájuk. Ennek a mélyszéges segítő tetteinek az alkalmából most azonban a madarak szólnak hozzánk. A város szívében letelepedett galambok kicsinyke társadalmának felemelő szép példát mutat az emberek társadalmának. Hogy csak egy kis szív és akarat kell hozzá és meg lehet osztani azt a pár morzsát és búzaszemet is, hogy jusson belőle még a gyengének, a magával tehetetlennek is. Hogy még a törékeny testű kis madár is akar és tud segíteni az ő madár felebarátján, az élete kockázatásával is. Szép ez a példaadás, a jóságos szeretetnek valóságos allegóriája, költő sem írhatta volna meg szebben, mint ahogy élénk sodorta az élet valóságá. Az élet, amely most leckét ad nekünk, hogy milyen nagy és forró az érzés még az együttálló állatokban is. A napi odavetett szemem tengődő kicsiny galambokban, amelyek megmutatták nekünk, hogy milyen erőse teheti még a gyengét is a minden támogatásra, védelemre kész közösségi érzés.

(Flaneur)

RIBBENTROP RÓMÁBAN SÜLYOS HELYZETBE KERÜLT LONDON ÉLELMÉZÉSE

Rómából jelenti a DNB levelezője: Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter csütörtökön 12 óra 50 perckor különvonaton Rómába érkezett. Az állomáson Ciano gróf olasz külügyminiszter, Dino Alfieri berlini olasz nagykövete, a külügyminisztérium magasrangú tisztviselői, valamint a fasiszta párt és a hatóságok képviselői fogadták. Jelen volt az érkezésnél Mackensen római német nagykövete is, továbbá a római német nagykövetség személyzete és a nemzeti szocialista párt helyi tagozatának vezetője, valamint egy egyenruhás küldött. A diplomáciai testület tagjai közül Spanyolország, Magyarország,

és Szlovákia miniszterei voltak jelen. A szívélyes üdvözlések után a két állam külügyminisztere az állomás előtti térre ment, ahol a himnuszok elhangzása után diszszázadok vonultak el. A teret német és olasz zászlók díszítették, az egybegyűlt tömeg pedig lelkesen éljenze a Führert és a Ducet. Róma lakossága, amely az üccákon nagy tömegekben gyülekezett, nagy ünneplésben részesítette a vendéget, akit a Villa Madamában szállásoltak el. Ciano gróf egészen a Villa Madamáig kísérte el a német külügyminisztert, ahol szívélyes búcsút vett tőle. (Rador.)

Késedelem nélkül megoldják Rómában a függő kérdéseket

Berlinből jelentik: A német sajtó továbbra is kommentálja Ribbentrop német külügyminiszter római látogatását. A Völkischer Beobachter többek között ezeket írja:

— Nemcsak az Anglia elleni háború, de az ezen háborúból adódott új európai elrendezés kérdését is megoldják a mostani találkozó. A London elleni légi támadások, valamint az észak-egyiptomi harcok közepette is

Németország és Olaszország tanubizonyoságot tesznek egy olyan barátságról, amely a győzelem kivívása után rányomja bélyegét Európa szellemére.

Az Essener National Zeitung hangsúlyozza,

hogy a tengelyhatalmak külügyminisztereinek mostani találkozását átlános figyelem kíséri és ez alkalommal

késedelem nélkül megoldják a függőben lévő kérdéseket.

Elsősorban az Anglia elleni végső győzelem kivívásának kérdése kerül szóba és ebből a célból Németország és Olaszország hadierőit közös működésbe helyezik. Európa összeomlása, illetve az új Európa megszervezését, a földközi-tengeri és az egész emberiség kérdését már most meg kell határozni és ez a tengely építő politikájának szellemében kell, hogy megtörténjen. (Rador.)

Kedvezőtlen időben is bombázták London kikötőit

A német véderő főparancsnoksága jelenti: A kedvezőtlen időjárás ellenére a légi erők tegnap is folytatták támadásaikat London környékének fontos katonai célpontjai ellen. Eredményesen bombáztuk Tilbury kikötőjét, Chatham hajójavító üzemét, valamint a Viktória kikötő petroleumraktárait.

Több petroleumtartály és petroleumszállító hajó kigyulladt.

Az éjszaka folyamán fokozott erővel folytatták London ellen a megtorló támadásokat. Erős pusztításokat vittek végbe Silvertown és Royal Albert kikötőjében. London több negyedében óriási tüzek keletkeztek. Anglia más részei ellen is bombatámadásokat intéztünk, így Liverpool kikötőjét, Billingham vegyi üzemét bombáztuk és támadásokat intéztünk Középganglia több légi kikötője ellen. A tegnapi nap folyamán is folytattuk az aknák lerakását Délanglia partjai előtt. Északfranciaország és Belgium ellen az ellenség légi támadásokat intézett, anélkül azonban, hogy katonai célpontokban lényeges pusztítást idézett volna elő.

A bombatámadások több polgári személyt megölték.

Szeptember 19-re virradó éjszaka angol repülőgépek Nyugatnémetország fölé hatoltak, de a légharító tüzérség visszatérésre kényszerítette őket. Bombákat teljesen lényegtelen célpontokra dobták le. Három kórház elpusztult annak ellenére, hogy a vörös kereszt jelzés az angol bombázók részéről észrevehető.

A támadás következtében 9 gyermek meghalt, 12 megsebesült.

Az éjszaka folyamán légharító tüzérségünk 9 angol repülőgépet lelőtt, míg kettőt éjszakai vadászgépeink pusztítottak el. A nap folyamán, légi csata során, 24 ellenséges repülőgépet löttünk le. Az Északi tenger partjainak közelében egy tengerészeti légharító üteg lelőtt egy repülőgépet és másik két gépet megrongált. Tegnap az ellenség összesen 38 gépet veszített. Tizenhárom német gép hiányzik. (Rador.)

„AZ ANGOL VILÁGBIRODALOM VAGY MEGADJA MAGÁT VAGY ELPUZTUL”

Rómából jelentik: A Popolo d'Italia megállapítja, hogy a londoni dokkok és élelmiszerraktárak elpusztulásával az angol kormány most Liverpoolból vasúton és tengeren akar élelmiszert szállítani Londonba. Churchillök, — írja a lap, — most tragikus dilemma előtt állanak: vagy kiürítik a fővárost, amelynek élelmézése lehetetlenne vált, vagy levonják a súlyos helyzet következményét, amelyet a német légi fölény idézett elő. Mindez annak a következménye, aki klikkjével együtt felkészületlenül háborúba sodorta Angliát, bár, ami a felkészültséget illeti, az a véleményünk, hogy Anglia szövetségeseinek utolsó vérsceppjéig és protezsáltjainak legnagyobb áldozatkészségéig volt felkészülve. A dilemma megoldása egyszerű és kézenfekvő: vagy megadja magát az angol világbirodalom, vagy elpusztul. (Rador.)

Amerikai tudósítás szerint izgatott a londoni nép

Newyorkból jelentik: Az Associated Press jelentése szerint Londonban a széles néptömegek körében izgatott hangulat uralkodik és ezért az angol kormányának súlyos gondjai vannak, hogy a hajlék nélkül maradt embereket kellőleg élelmezessék és ruházati cikkeikkel is ellássák. (Rador.)

JAVASLATOKKAL ROHANTAK MEG A KORMÁNYT AZ ALSÓHÁZBAN

Berlinből jelentik: A DNB közli Londonból, hogy az alsónáz titkos ülése után az alábbi hivatalos közleményt bocsátották ki:

Az alsónáz titkos ülésén megtárgyalták a főváros elleni légi támadás kérdését.

A Londont és az egyéb érdekelt körzeteket képviselő alsónázati tagok egész serege meghozandó intézkedésre hívták fel a kormány figyelmét.

A felszólalásokra a belbiztonsági és az egészségügyi miniszter válaszolt. (Rador.)

NEM TUDNAK STARTOLNI AZ ANGOL REPÜLŐGÉPEK A REPÜLŐTÉR MEGRONGÁLÁSA MIATT

Berlinből jelentik: Londonban szerdán 16 órakor már hetedszer rendelték el légiriadót, amely egymagában hat órán át tartott. Az angol légvédelem állandóan munkában volt és ez alkalommal főként London keleti negyede szenvedett igen sokat, a Crydton és Durdenbendort repülőtereket olyan nagy sérüléseket szenvedtek, hogy a repülőgépek nekifutója is megsérült és így a start lehetetlenné vált. A repülőtereken állomásozó gépek közül sokat felgyújtottak a német bombák. A német bombavetők sok záróléggömböt lőttek, míg nagyszámú léggömb a bombázás okozta szélviharban elszabadult helyéről. (Rador.)

NAGYKALIBERŰ BOMBÁK ZUHANTAK LONDONRA

Londonból jelentik: Az angol légügyi és belső biztonsági minisztérium közli: A brit félsziget, különösképpen a főváros elleni légi támadások szerdáról csütörtökre éjszaka folytatódtak. Elszigetelten és kisebb alakulatokban érkezett ellenséges repülőgépek nagy erővel, de ötlesterüen bombázták a fővárost.

A bombák több körzetben okoztak rombolásokat, egyes bombák rendkívül nagykaliberűek voltak.

Gyújtóbombák egyes helyeken tüzet okoztak. Számos áldozat is van és ezeknek számát 90 halottra és 350 sebesültre becsülik. Az ellenség tevékenysége Londontól eltérve, széles szakszón folyik le. Merseyre és Lancashire tartomány több városára dobtak bombákat, ugyszintén Essex, Kent, Berkshire és Sussex, valamint az ország északi, északkeleti és délnyugati részeire, ahol robbanásokat nem okoztak a támadások, csak néhányan meghaltak és megsebesültek. (Rador.)

TILOS A FÖLDALATTI ALAGUTBA BUJNI

Amszterdamból jelentik: A londoni titkos szolgálatát jelentése szerint súlyos büntetésben részesülnek, akik légiriadó alkalmával a földalatti vasút alagútjaiban bujnak meg. (Rador.)

EGYETLEN GYÁR SEM SÉRÜLT MEG HAMBURGBAN

Hamburgból jelentik: Szentanuk állítása szerint a kedd éjszaka Hamburg felett járt angol repülőgépek egyetlen gyárat, vagy üzemet sem rongáltak meg, ezzel szemben azonban lakóházak soraiban végeztek pusztításokat és az országoti temető sírjait is megrongálták. Kisebbségi tisztviselők és munkások lakónegyedeit támadták az angolok, amely negyedek nagy távolságban fekszenek a katonai célpontoktól. (Rador.)

SZETSZALAD A LONDONI ZÁRÓLÉGGÖMB

Berlinből jelentik: A német vadászgépek 120, a legutóbbi vihar alkalmával elszabadult angol záróléggömböt, amelyek a kontinens fölé kerültek, lelőttek. A záróléggömböket még mielőtt bármi kárt is okoztak volna, sikerült megsemmisíteni. (Rador.)

AUGUSZTUSBAN 1354 REPÜLŐGÉPET VESZTETEK AZ ANGOLOK

Berlinből jelentik: Hivatalos megállapítás szerint augusztusban az angolok 1354 gépet, más szeptember első hetében 481 gépet veszítettek. (Rador.)

AZ AMERIKAI TORPEDÓROMBOLÓK MEGÉRKEZÉSE KANADÁBA

Newyorkból jelenti a DNB: Az Egyesült Államok által Angliának átengedett régi torpedórom-

bolók második csoportja megérkezett a kanadai kikötőbe. A torpedórombolókat nyomban a brit haditengerészet rendelkezésére bocsátják. (Rador)

EGYIPTOMBAN NEM FOGADJÁK ELLEN-SÉGESEN AZ OLASZOKAT

Rómából jelentik: A Stefani diplomáciai szerkesztője szerint az olasz gyalogság bámulatos szívóssággal és hősiességgel vezette előnyomulását Egyiptomban.

Egyiptom népe egyébként már megérti, hogy Olaszország jogosan védi meg érdekeit ama Nagybritánia ellen, mely a független Egyiptomból szárazföldi, tengeri és légi célpontokat, valamint komoly hadi-raktárt csinált. (Rador)

SIDI EL BARRAMOT ELHAGYTA AZ OLASZ CSAPATOK.

Rómából jelentik: Az olasz főhadiszállás közli a következőket: Ellenséges tengerészeti egységek támadást intéztek Bardia és Sidi el Barrani között a partok mentén levő csapataink ellen. Repülőgépeink a támadás megszakítására és visszavonulásra kényszerítették a hajókat.

Egy 10 ezer tonnás hajót egyik repülőgépiünk súlyosan megrongált.

Számtalan bombatámadást intéztünk még az ellenség felvonuló csapatai és gépesített osztagai ellen. A támadások eredményeképpen megakadályoztuk Marza Matruh közelében a katonai jellegű munkálatakat. Az ellenség Tobruk és Beghazi közelében intézett légitámadásokat csekély eredménnyel. Két ellenséges repülőgépet vadászgépeink lelőttek, másik három valószínűleg megsértettek, a tengerészeti léghajó tüzérsége pedig szintén lőtt egy ellenséges repülőgépet. Összes gépeink visszatértek támaszpontjainkra. Az ellenséges repülőgépek Rhodos és Leros szigetét bombázták ötlesterüen és több

bomba a tengerbe esett. A bombázásnak nincsenek áldozatai. Az egyik ellenséges repülőgépet a legelhárító tüzérség lelőtte. Keletafrikában az ellenség Casala, Assab, Geavello, Mogadiscio, Diredaua felett repült el gépeivel és a bombázásoknak 7 halálos áldozata van, tizenhárom pedig megsebesült. A rongálások jelentéktelenek. Az olasz légi haderő gépei bombázták az adeni kikötőben horgonyzó ellenséges hajókat. (Rador)

NEMET BOMBAVETŐK MÁLTAT BOMBÁZTÁK

Kairóból jelentik: Az angol főparancsnokság közli: Az angol repülőgépek folytatták az ellenség repülőtereinek, útvonalainak és közlekedési eszközeinek bombázását. Szeptember 17-re virradó éjszaka támadást intéztünk Beghazi légi kikötője ellen és több hangárt és repülőgépet pusztítottunk el. Az ellenséges repülőrajok igyekeztek megakadályozni támadásunkat, de eredmény nélkül. Másnap támadást intéztünk a Beghazi közelében levő katonai célpontok ellen. Ezúttal egy újabb hangárt gyújtottunk fel, két repülőgépet megsemmisítettünk, számos repülőgépet megrongálódott és egy benzinkutató felrobant. Sidi Barraninál bombáink ellenséges ágyúkat találtak el. Egy gőzszünk megmentett egy ellenséges vízirepülőgépet.

Számos Junkers 87 jelzésű német bombavető repülőgép olasz vadászgépektől támogatva bakórepüléssel bombatámadást kíséret meg Málta szigete ellen.

A bombázásnak nem voltak áldozatai. Két Junkers gépet és egy olasz vadászgépet Hurricane és Gladiator gépeink lelőttek. Két olasz pilótát, aki ejtőernyő segítségével menekült, elfogtunk. Repülőgépeink eredményes támadást intéztek az eritreai és szomalíai repülőterek és kaszárnyák ellen. Bombavető repülőgépeink több napon át támadták Eritreai helységeket. Eredményes támadást intéztünk Birka rádióállomása és légikikötője ellen. Több házat felrobbantottunk, tűzvészek keletkeztek és a bombázások zaját a rádióleadó állomás is közvetítette.

Felkelés egy mexikói államban

Mexikóból jelenti a DNB: Az USA-ból érkezett hírek szerint Chinuhua mexikói államban Villava alezredes irányítása mellett felkelés volt. A helyi hatóságok sem meg nem erősítik, de nem is cáfolják a híradást. A hírek szerint, noha

történetek rendellenességek, a kormány mégis ura a helyzetnek, amit az is igazol, hogy Cardenas elnök betiltotta Amzan tábornok ellen az eljárást, aki a legutóbbi elnökválasztáson alulmaradt. (Rador.)

Az USA-ba hívták a délamerikai államok vezérkari főnökeit

Rio de Janeiróból jelenti a DNB: A brazil lapok szerint Monteiro tábornok, a brazil hadsereg vezérkari főnöke október hónap elején az Egyesült Államokba utazik. A braziliai vezér-

kari főnök az USA vezérkari főnökének ama meghívására utazik az Egyesült Államokba, amelylyel ez valamennyi délamerikai állam vezérkari főnökét meginvitálta. (Rador.)

Őszinte részvét kísérte Domasneanu Gheorghe tábornok volt főpolgármester holttestét utolsó útjára

Tegnap délután temették el őszinte és mély-séges részvét mellett Domasneanu Gheorghe nyugalmazott tábornokot, Temesvár város díszpolgárát és volt főpolgármesterét. A holttestet a Romulus-uccai gyászházban koporsóba helyezték és az erzsébetvárosi görög keleti román plébániatemplomba vitték, amelynek fekete posztóval bevont hajójában fölraivatolták. A ravatalion a halottnak életében nyilvánított kívánsága szerint csupán két koszoru volt, egyik az özvegyé, a másik Temesvár városáé. Tegnap délelőtt és a délután igen sokan keresték fel a ravatalt, hogy utolsó búcsút vegyenek Domasneanu Gheorghe-től. Délután félmegykor már gyülekezni kezdett a gyászoló közönség, amely megtöltötte a templom belsejét és udvarát, sőt az uccán is számosan helyezkedtek el. A rendet díszruhába öltözött rendőrök tartották fenn. Megjelent a temetésen Marta Alexandru dr. királyi helytartó, Demenescu Ion helytartósági kabinetigazgató, Popovici Virgil ezredes-prefektus és a város számos ismert előkelő személyisége. Baran Coriolan dr. főpolgármester vezetésével megjelent a városi tisztviselő kar, továbbá a városi vállalatok hivatalnokai és egyenruhájukban kivonultak a villamos művek alkalmazottai is. Ott volt a temetésen számos társadalmi és kulturális egyesület, valamint több vállalat küldöttsége, amelyeknél az elhunyt igazgatósági tag volt. Megjelentek a te-

metésen a város magyarságának, németiségének és szerbiségének képviselői is.

A temetési kértartást Tiucra Patrichie dr. főesperes Stroca tábori lelkész, Vuia Ion erzsébetvárosi plébános, Ardelean mehalai plébános és Jurma lelkész segédletével négy órákor kezdte meg. A beszentelési szertartás alatt Gredinariu Emil dr. vezénylővel a templomi énekkar énekelt. A szertartás után Tiucra Patrichie dr. főesperes mondott megható beszédet és kiemelte az elhunyt férfiúi erényeit. Azután kivitték a koporsót az uccára, ahol halottas kocsira helyezték. A temetési menet azután megindult az erzsébetvárosi temető felé, ahol már várakozott a katonai díszszázad és számos magasrangú katonatiszt. A díszszázad tisztelgással fogadta a koporsóba zárt halottat. Újabb egyházi szertartás után Baran Coriolan dr. főpolgármester mondott búcsúbeszédet. Búcsúztatta a város volt főpolgármesterét és díszpolgárát, aki ama rövid idő alatt, amely alatt a város ügyeit vezette, sokat tett Temesvár érdekében. Szerették a tisztviselők és szerette a közönség egyaránt a puritán, igazságos és jellemesülárd Domasneanút, akit a város most gyászol és mindenkor megtart emlékezetében. A gyászbeszéd után lebecsülták a koporsót az anyaföldbe, majd a katonaság díszlovást adott le. Azután lassan, tompán hullani kezdte a rögök a koporsóra, amelyet nemsokára teljesen befödtek.

Gazdasági nehézségek Szíriában

Genfből jelenti a DNB: Illetékes vichy körök megcélolják azokat az állításokat, hogy Olaszország szíriai francia csapatok leszerelésén kívül azt is érte volna, hogy ott rekvirálásokat eszközölhesjenek és hogy ennek a kérésnek nyomán a helyzet leszűltté vált volna. Megállapítják, hogy

a szíriai helyzet nem zavarmentes, ezt azonban gazdasági nehézségek okozták (Rador)

Antonescu tábornok évekkel ezelőtt sürgette a hadsereg felkészülését

Nyilvánosságra hozta azt a levelet, amelyben lemondott a vezérkar főnökségéről. — Nem tudott együtt dolgozni a dőzsölőkkel és nem akart az elmult rendszer áldozata lenni

Bucurestiből jelentik: Antonescu Ion tábornok-miniszterelnök, az ország összeomlására vezető események álatamasztására szolgáló és azokat magyarázó okmányok sorozatában ma Antonescu Ion tábornok, akkori vezérkari főnöknek 1934 december 8-án a miniszterelnökhöz intézett tövetező levelét adja közre:

Miniszterelnök Úr,
Tegnap küldött levelem folytatásaként lezajlott ugyancsak tegnap a Legfelsőbb Haditanács ülése. Itt egy-két napon belül leszállításra kerülő rendelkezés megvitatásáról volt szó: 3500 gépfegyverről, melynek megérkezévével 9000-re emelkedett volna ez a fegyverállomány. Dobre és Tanasescu ezredesek úgy jelentették az ese-

tet, hogy a fegyverek nem készülnek kellő és megfelelően jó minőségűből, dacára, hogy erre vonatkozólag Crojoca, a prágai gyár vezetője biztosítékot adott, sőt azt is megígérte, hogy a fegyverszállítások minden késés nélkül érkeznek meg a kellő időben. Arról is panaszt tett Tanasescu ezredes, hogy a golyók és töltények is nagy késéssel érkeznek és ha már meg is kapnánk elkésztetten a nem megfelelő minőségű gépfegyvereket, itt állunk golyók és töltények nélkül. En erre természetesen magam is megtettem a súlyos aggályokkal teli megjegyzéseimet Dobre és Tanasescu ezredesek jelentései mellett, azonban a hadügyminiszter a legkvalifikálhatóbb módon nekem támadt és kijelentette:

„Ne avatkozzék senki a reá nem tarozó ügyekbe“

— Ne avatkozzon senki olyan dolgokba, melyek rá nem tartoznak ...

A hadügyminiszternek ez a viselkedése, mely Dobre ezredes jelentését is diszkreditálta és a Bondy szállítócege jelentését vette kétségbe, úgy a gépfegyverek minősége, mint azok szállítási idejének megbízhatóságát illetőleg, teljesen lehetetlenné teszi az együttműködést vele.

A hadügyminiszter olyan hangnemet használ a vezérkar főnökével szemben, amit egy közlegényvel szemben nem engedne meg magának egy tábornok más hadseregben, pedig egy vezérkari főnök állásának természeténél fogva komoly és súlyos felelősséget visel és csak fokozta ezt a kínos helyzetet a Legfőbb Haditanács eme ülésén, hogy Glatz és Puca tábornokársam ugyan csak ezt a nézetet képviselték velem együtt.

Miniszterelnök Úr,

Tudja jól, hogy csak és kizárólag az Ön nyomtatékos keresének tettem eleget, mikor megmaradtam ebben a fontos és felelősségteljes anásban s ugyanakkor igeretet kaptam arra, hogy Anghelescu tábornok, hadügyminiszter nem fog akadályokat gördíteni munkám és hadseregfejlesztési tervem megvalósítása elé. Ebben az utolsó pillanatban, miután Ön is látja, mi folyik hét hónap óta a hadügyminiszterumban s miután a nagyvezérkar mit tervez, a hadügyminiszter ad audendum verbum idéz maga elé, hogy csak olyan intézkedéseimet fogadja el, melyek személy szerint neki tetszenek, közöltem a hadügyminiszterrel, ahogy most Miniszterelnök Úrral még beszédesebb szavakkal közlöm:

1. Lehetetlen az az állapot, hogy állandóan visszautasításban részesüljenek azok az elgondolásaim, melyek a hadsereg érdekében történnek, melyek nem felelnek meg a hadügyminiszter személyi terveinek és amelyekkel nem lehet játszani, mert az idő sürget.

2. Öfelsége a király felelősségteljes küldetéssel bízott meg: újja kell szervezmem a hadsereget minden tekintetben, anyaggal való ellátás: tehát felszerelés és kiképzés szempontjából.

3. A hadügyminiszter és a kormányfő lehet felelős az alkotmány előtt — én azonban a nemzet előtt tartozom felelősséggel, mert a román nép nem indulhat háborúba ilyen fel- és elő nem készült, kellőleg el nem látott hadsereggel, ami minden és kizárólag csak abból a tényből ered, hogy intrikák érvényesülnek és személyi szempontok a hadügyminisztérium vezetésénél és a legfőbb környezetben, ahol olyan lehetetlen mentalitás uralkodik, mely a munkát nemcsak megátalja, hanem lehetetlenné teszi, sőt teljességében elkedvetlenül és megakadályozza a legfőbb érdekekkel ellentétben.

**Aranyer ellen
Goedecke féle Anusol!**

még az emléküket is. Amikor a viharok jönnek, nem a hadügyminiszter, államtitkára, vagy technikai bizottság felett törnek pálcát, hanem az igazi áldozat a vezérkari főnök — és háta mögött lemondottan régi állásokról a többi hivatalos személy kezét dörzsölve nyugodtan pihen. A vezérkari főnöknön történik meg az első felelősségrevonás, míg a hadügyminiszter és a hozzá hasonló állásban ülők — mar mint a jelen esetben — ők az igazi bűnösök, különböző kifogásokkal, doszárokra, aktákra való hivatkozással el tudják húzni a felelősségrevonás napját, sőt teljesen ki is tudnak bujni kifogások alkalmazásával. A vezérkari főnök nyomban az igazi bűnös a nemzet a nép és a közvélemény előtt — és amíg a történelem az igazi és valódi bűnösökre tényleg rábukkan, már késő van és főként késő az elítélt vezérkari főnök szempontjából.

„NEM LESZEK FELELŐSÉGET VALLALÓ BÜNÖS“

Megállapítom, hogy Anghelescu hadügyminiszter és környezete ezt a helyzetet kihasználják, tehát le kell most szögezmem, hogy nem vagyok és nem leszek felelőséget vállaló bűnös, azért a helyzetért, amit itt tapasztalok. Az én lelkiismeretem tiszta, mert nyomban és részletesen tettem jelentést mindarról, amit tapasztaltam, amit súlyos hibáknak tartok és amit szabotázs-nok deklarálok, dacára, hogy engem szeretnének ilyesmivel gyanúsítani, sőt vádolni.

Tudatosan és szándékai akadályoztak és akadályoznak meg nagy munkámban a hadsereg újjászervezését illetőleg.

Kértem, hogy adjanak nekem nyugodt és zavartalan munkaalakalmat, hogy igen rövid idő leforgása alatt mindent kellő módon elintézhessék és végrehajthassak, amit szükségesnek, sőt elengedhetetlennek tartok.

El kell tehát most távoznom ...
Ilyen rendszerben és effajta emberekkel lehetetlenség a munkavállalás és a kötelességteljesítés, — jöjjenek tehát mások és vegyék át tőlem a felelősséget.

Hadosztálytábornoki rangban, vagy akár mint közkatona kimegyek kötelességet teljesíteni az első arcvonalba, de a felkészületlenség és előkészületlenség ilyen károsban lehetetlen a maradásom a vezérkari főnöki székben.

Fogadja Miniszterelnök Úr tisztelemmel jelentését

Ion Antonescu.

AZ ESEMÉNYEK SÜRGETŐ SEBESSÉGGEL ZUHANNAK REANK...

Veszteni való idő egyáltalán nincs — én úgy érzem, az események sürgető sebességgel zuhannak reánk. Nekem nem a minisztertanács, vagy a legfőbb technikai bizottságok előtt kell felelősséggel elszámolnom, hanem minden idők számára a nép előtt vagyok felelős. A nagyvezérkar főnökei a múltban és más államokban a nép ítélőszéke és a történelem bíraskodása előtt állanak. Egy Moltke, Illiescu, Cadorna, vagy Joffre csak két fajta sorsot remélhetnek működésük révén: vagy sikereik esetén az égbe emeli őket a lelkes elismerés, vagy pedig lábbal tiporja a nemzet

Sunner spanyol belügyminiszter Ribbentrop tartózkodása alatt Rómában van

Rómából jelentik, hogy Ribbentrop német külügyminiszter péntek estig marad az olasz fővárosban. Serano Sunner spanyol belügyminiszter állítólag szintén az olasz fővárosba utazik.

Berlinből jelentik: A Birodalom területén tartózkodó spanyol belügyminisztert ma Ley, a

német munkaszolgálat vezetője fogadta. A két államférfi tanácskozása után résztvett egy a munkások és katonák számára rendezett előadásban a „Kraft durch Freude“ rendezésében. (Rador.)

Ciano gróf üdvözlete Sturdza külügyminiszterhez

Sturdza Mihail külügyminiszter Ribbentrop német birodalmi külügyminiszterhez a következő táviratot intézte:

„Abban a pillanatban, amikor az új román állam külpolitikai vezetésének súlyos felelősségét magamra vállalom, azaz az elhatározással, hogy ezen a téren is érvényre juttassam, az államvezető határozott utasításai szerint, a legionárius mozgalom által folyamatba tett mentési művet és hálálat emlékszem vissza azokra a szimpátiáit és bizalmat keltő szavakra, amelyekkel méltóságod legutóbbi tevékenységünk az új román állam megalapításáról nyilatkozott. Számítok arra a szimpátiára és bizalomra, amelyet irányomban mutatott. Sturdza Mihail“.

A külügyminiszter Juan Beigbader Atienza spanyol külügyminiszterhez a következő tartalmú táviratot intézte:

„Amidőn a legionista román állam első külügyminisztereként átvesszem a nehéz feladat teljesítését, barátsággal és megatottsággal gondolok Fran-

co Spanyolországára és arra a Riverára, aki elesett épügy, mint felejtethetetlen Kapitányunk, anélkül, hogy megérhette volna a diadalt, amelyet áldozatával biztosított. Sturdza Mihail“.

A külügyminiszter a következő táviratot intézte Galeazzo Ciano di Cortelatto gróf olasz külügyminiszterhez:

„Mint az új román legionárius állam első külügyminisztere, mélyen meghatva emlékezem vissza arra a profetikuss bízalomra, amelyet excellenciád előttem azon ifjú és hősi erők győzelmére vonatkozóan fejezett ki néhány évvel ezelőtt, akik most felszabadították hazánkat. Sturdza Mihail“.

Ciano gróf olasz külügyminiszter erre a táviratra a következőket válaszolta:

„Megfelelőképpen értékelem visszaemlékezését néhány évvel ezelőtt lefolyt beszélgetésünkre. Örömmel üdvözölöm excellenciád személyében az új legionárius állam külügyminiszterét és legőszintébb jókívánásaimat fejezem ki küldetése sikere és új jászületett hazája jövőjének érdekében. Ciano“.

LEITER JAKAB ÉS TÁRSAI

A szerkesztőség nem hivatalos. A hivatalban a tisztviselő szép lassan, kényelmesen átgondolja a készíttendő ügyirat szövegét, aztán leírja papírra a fogalmazványt. A fogalmazványt gondosan elolvassa, kihúzza belőle, belejavítja, szavakat és mondatokat változtat. Végül aztán odaadja a gépíróknak másolásra. Ha a szerkesztőségben is ilyen mód szerint és ilyen ütemben dolgoznak az újságírók, akkor a mai lap esetleg talán holnaputánra, a holnaputáni szám csak egy hét múlva készül el. A szerkesztőségben azonban gyorsmunka folyik és pedig gőzerővel, sőt inkább villamosmotor vágatásával. Az olvasó — aki előfizetése, vagy példányonkénti vásárlása fejében jogot formál arra, hogy a szerkesztőhöz így szóljon: „mindennapi friss lapunkat add meg nekünk ma” — nem is sejtí, hogy az a napi nyolc-tíz-tizenkét oldal aránylag milyen rövid idő alatt íródik meg.

Kedves olvasó, vizsgálj csak meg az újságot, amelyet éppen a kezzedben tartasz. Egy-egy oldalon átlag háromszázötty nyomatott sor van, tíz oldalon háromezerötty, tizenkét oldalon pedig háromezeröttyöt-háromszázötty. Miután egyetlen sorban negyvenhét betű van, egy tizenkét oldalas lapba százhatvannyolcezer nyolcszázötty betű fér bele. Hogy meggyőződhess róla, milyen óriási mennyiség ez kéziratban, próbáld meg és frj ki a lapból húsz nyomatott sort, ehhez aztán viszonyítottan elgondolható, hogy milyen nagy mennyiség egy lap tartalma kézírásban. És mindent néhány óra alatt kell megírni. Így aztán könnyen megtörténhetik, hogy a villámmunkában az újságíró elírja magát, ahogy a szerkesztőségben a tévedést nevezik. Ilyen elírások szülik meg azután Leiter Jakabot és társait.

Az újságíró lázasan dolgozik, a technikai szerkesztő sürgeti a kéziratot, a technikai szerkesztő széke mögött ott topog a nyomdászinas, akinek a szedő pofont ígért, ha nem hozza percek alatt a nyomdába a kéziratot, viszont a szedő mellett ott áll a tördelő és esküdhözik, hogy az ólomhasábokat későn kapja és így nem tudja az oldalakat idejében formába állítani, a tördelőt viszont a gépmester küldi cifra szavakkal melegebb tájakra, ha nem nyomhatja ki a lapot idejére, akkor a kiadó neki harapja le a fejét, mivel a lap lemarad az ország minden vidékére induló vonatokról és az olvasó nem juthat a megszokott órában újságjához. Ebben az ördögmalomban minden másodpercnyi késést a szerencsétlen újságíró rovására írják, aki szegény sohasem tud olyan sebesen dolgozni, hogy meg lennének vele elégedve. És ennek következtében — mint már néhány sorral fentebb szerencsém volt jelenteni — megszületnek a Leiter Jakabok, akiket nem a gölya, hanem a hírlapi kacsa hoz.

Leiter Jakab sokféle van, de előjárójában mondjuk el az első Leiter Jakab történetét, akitől nevét nyerte a többi Leiter Jakab, ha történetesen más néven is szerepelt eredetileg az újságban. 1863-ban történt, hogy Párisban egy Nadar nevű feltaláló léghajót szerkesztett, amelyet Géantnak nevezett el. Ezzel sikerült neki szép légi utat megtenni. A párisi lapok nyomán megemlékezett erről a bécsi Wanderer című újság is, amelyből viszont a pesti Magyar Sajtó merítette tudósítását. Ezt a tudósítást Agai Adolf fordította németből és azt írta, hogy a Géant léghajóval Nadar olyan magasra szállott, mint Leiter Jakab. Az olvasó bizonyára azt hitte, hogy Leiter Jakab valami híres repülő. Azonban a szerkesztőségben a lap megjelenése után — már későn — rájöttek, hogy az eredeti német szövegben ez volt: „er flog höher als Jakobs Leiter“, ami magyarul annyit tesz, hogy magasabbra szállott mint a bibliai Jakab lajtorjája. Újságírói berkekben nagyot kacagtak Agai tévedésén és azóta a magyar újságírásban a hasonló elírásokat mind Leiter Jakabnak nevezik.

Híres Leiter Jakab bizony Claquehutes Frigyes is, akinek apja Relle István, bölcsője pedig a Nemzet című pesti újság 1888-ik évi egyik száma volt. Késő éjszaka volt, amikor bécsi sürgőnyt kapott a szerkesztőség. A sürgöny arról szólt, hogy egy bécsi festőművész boxerrel hátulról fejbe ütötte a bírálóját és a távirat így fejeződött be: „tölicher Ausgang wurde durch Feder Claquehutes verhindert“. Relle István azt úgy fordította, hogy a merénylet halálos kimenetelét az éppen arra járt Claquehutes Frigyes akadályozta meg. Ha nem sietett, hanem gondolkodott volna kissé, akkor rájött volna, hogy a német szöveg szerint a kritikus klakkjának — felpatantatható selyemkalap — rugója akadályozta meg, amely az ütés erejét csökkentette. Relle azonban nem fontolgatott, sőt a rossz fordítást egy kis újságírói színes képzelet segítsé-

gével még azzal is megtoldotta, hogy a merénylet festő még Claquehutes is megtámadta, azonban nem birt vele.

Az egykori Fővárosi Lapokban jelent meg 1876-ban egy hír, amely arról számolt be, hogy a diünger domb alatt meggyilkolt férfi holttestét találták. A német szövegű táviratban Düngerhaufen volt, ami magyarul szemétdombot jelent. Az Egyetértés — a háború után megszünt régi napilap — 1883-ban beszámolt egy borzalmas kégyilkosságról és elmondta, hogy a gyilkost Tatorte közlemben már el is fogták. A német tudósításban úgy állott: „in der Nähe des Tatortes“, vagyis a gyilkosság színhelyének közlemben. Híres Leiter Jakab a tábornoki alhang is, amely a Ság-h József által szerkesztett Zenelexikonban látott napvilágot. Az egyik énekesről mondja a lexikon, hogy remek tábornoki alhangja van. Az illető német dalművész volt és adatait az életrajzára vonatkozó könyvből vették át, ahol ez állott: „er hatte einm prächtigen Generalbass“.

Az utolsó ítélet — amelyről a biblia szól és amely az összes holtak feltámadása után következik be — a németek das jüngste Gericht néven nevezik. Carriere Moritz német bölcsész egyik ismert munkájában is előfordul az utolsó ítélet. Ferenczy József fordította a munkát magyarra, de nála das jüngste Gericht legifjabb bíróság. Úgy látszik, nem ismerte a bibliát és nem vett magának annyi fáradságot, hogy a szótárban utána nézett volna, mit is jelent das jüngste Gericht. Mondták is neki újságírókarszai, hogy még kamazs és azért ezért az elírásért a gyermekbíróság — a legifjabb bíróság — elé kell állítani.

Leiter Jakab voltaképpen a hírlapi kacsa is. Mi a hírlapi kacsa? Erre egy adomával válaszolunk. A fiú kérdezi az apját, hogy mi is a hírlapi kacsa? Erre az apa kérdéssel felel és felszólítja a fiát, mondjon el valamit, amit az újságban olvasott. A fiú elbeszéli, hogy az újság többek között azt írta, hogy az állatkertben csodaszámba menő ritka esemény történt, amennyiben egy nőstényfarkas fiatal rókáknak adott életet. „No látod, — szól erre az apa, — ez a róka egy hírlapi kacsa. Tehát: hírlapi kacsa mindaz a hihetetlen dolog, amit az újságok mint valóságot megírnak, hoiott nyilvánvalóan nem az. Néhány év előtt az angliai újságok sokat írtak a lochnesi szörnyről, amelyet valami őskori visszamaradt borzalmas állatnak neveztek. Kiderült aztán, hogy a lochnesi szörny hírlapi kacsa volt, amely tulajdonképpen részeg halászköz képzeletében született, amikor csolnakjukkal a ködben eltévedtek és a vizen ugráló ködgomolyokat vízőnölötti szörnynek látták. De hogyan és hol született meg az első hírlapi kacsa? Kétszáz esztendő előtt egy németországi laposka arról számolt be, hogy Badenben egy gazdaságban a megültetett kacsatójások egyikéből ötcsőrű kiskacsa kelt ki. A dolog nem volt igaz, de azért a hírlapi kacsa mégis örökéletűvé lett. Nem is fog kiveszni soha, amíg a világon újságot írják.

Híres Leiter Jakab a Szegeden körülbelül negyven esztendő előtt született Kutlorásáv Notusav japán tábornok. Ennek a mulatságos története van. A Szegedi Napló sok pénzt küldött budapesti tudósításra, a Szeged és Vidéke című lap pedig ezt meg akarta takarítani. Ejszaka tizenkét órakor a Szegedi Napló első példányait a vasúti pályaudvarra vitték, ahol a lapot a portásnál lehetett vásárolni. Tizenkettőre már ott leselkedett a Szeged és Vidéke szolgálja, megvette három krajcarért a Szegedi Naplót, szaladt vele a szerkesztőségbe, ahol hamarosan kiollózták a legfrissebb híreket és ejtélután egy órakor már a Szeged és Vidéke is megjelent ugyanazzal a szenzációs hírekkel, amelyeket mint saját tudósítóiól származókat táalt a közönség elé. A Szegedi Napló szerkesztőségében aztán gondoltak egy nagyot, hogyan lehetne erről a Szeged és Vidékét leszoktatni és egyben nevétségessé tenni. Megírták egy éjszaka, hogy budapesti tudósítójuk jelentés szerint Kutlorásáv Notusav japán tábornok a magyar fővárosba érkezett, ahonnan Szegedre utazik, hogy a japán hadsereg számára lovakat vegyen. A Szeged és Vidéke természetesen sietett ezt az érdekes hírt saját jólétszükségének tanujelekképpen leközlölni. Nagy volt azonban a röhögés másnap nemcsak Szegeden, hanem az összes magyar szerkesztőségokban, amikor a Szegedi Napló megírta, hogy a Szeged és Vidéke hogyan lopta évek óta a híreket és hogyan ültette fel most a japán tábornokkal, mert Kutlorásáv Notusav fordítva olvasandó és akkor az értelme így hangzik: „Vasúton vásároltuk“. A Szeged és Vidéke szerkesztője ezentul nem is vásároltatott többé a vasúton Szegedi

Naplót, mert attól tartott, hogy újból bedől valami felültetésnek.

Kedves Leiter Jakab és pedig Wolf király öfelsége született meg a világháború idején az egyik azóta már megszűnt temesvári lap szerkesztőségében. Akkoriban Berlinben még működött a Wolf-féle távirati iroda és az volt a szokás, hogy az eseményeket adó táviratok a városnév után közölték a távirati iroda nevét is, amelytől a híradás származik. Többféle távirati iroda működött ugyanis a különböző nagyvárosokban és mindenik így akarta fémjelezni a maga anyagát. A mondott lap szerkesztőségének távirati híryanaga között előfordult az is, mely így hangzott:

— Stockholm Wolf király Nizzába utazott. Ez azt jelentette, hogy a Wolf-iroda stockholmi tudósítása szerint Gusztáv svéd király Nizzába utazott. Az újságíróknak azonban, akinek ez a távirat a kezébe jutott, rengeteg dolga volt, meg aztán kissé felületesen, hebeburgyán is végezte dolgát, mert a kis hírt úgy írta meg, hogy stockholmi jelentés szerint Wolf király elutazott Nizzába.

Ennek a cikknek a keretében még számos Leiter Jakabot és hírlapi kacsát lehetne felsorolni, de csak a legismertebbekre szorítokunk. Gyakran a figyelmes olvasó maga is felfedez újságjában Leiter Jakabot, vagy kacsát. Ezt a cikket is csak azért írtuk, hogy az olvasó tisztában legyen vele, hogyan születnek meg gyakran az újságokban talált elírások. Legyen az olvasó elnézéssel az ilyenekkel szemben és gondolja meg, hogy az újságíróknak sok munkája végzésére valóban csak igen kurta idő áll rendelkezésére. A hivatalnok, ha nincsen kedve, vagy sok a dolga, holnap-holnapután is elintézheti az aktát, az újságíróknak azonban a napi események ismertetését nem lehet másnapra halasztani.

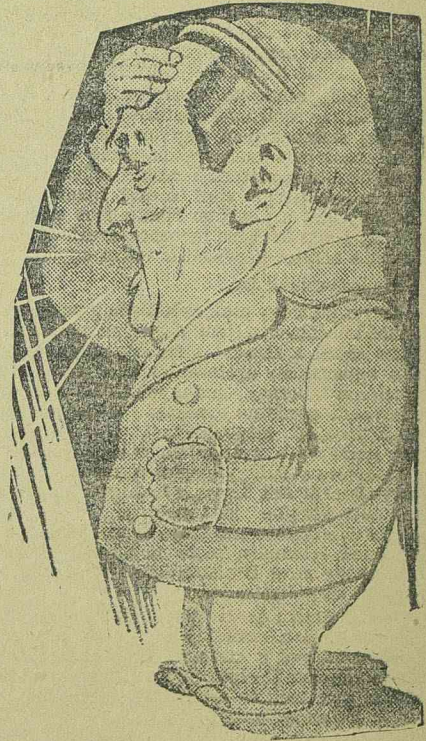
Kolum Bácsi.

CAPITOL

HANS MOSER

legújabb, legsikerültebb és legmulatságosabb vigjátéka

ANTAL, A RETTENETES



Kiváló német vigjáték. A főszerepekben: Charlotte Ander, Heinz Salfner. — Rendezte: E. W. Emo

A POLLO

Kettős műsor

BOLDOGS G ORSZÁGA

egzotikus, látványos, kalandos film. A főszerepekben: Tania Fedor és Randall

KOZÁKOK

Elsőrangú orosz-tárgyú film, a főszerepben: Charles Vanel

Elítelt kémek

A Rádor jelentése alapján megirtuk röviden, hogy a magyar katonai bíróság számos idegen állampolgárt kémkedés miatt szabadságvesztésre ítélte. A következőket ítélte el: Gyuris Bélát 15 évi fegyházra, 10 évi hivatal- és politikai jogvesztésre, Vass Gyulát 8 évi fegyházra, 10 évi hivatal- és politikai jogvesztésre, Ticsina Jánost 5 évi fegyházra, 8 évi hivatal- és politikai jogvesztésre, Schumichraszt Zoltánt 5 évi fegyházra, 8 évi hivatal- és politikai jogvesztésre, Pupava Bélát 4 évi fegyházra, 8 évi hivatal- és jogvesztésre ítélte. Ezenkívül fenti elítélteket a magyar-szlovák határsávból való örökös kitiltásra ítélte. Ugyancsak kémkedésért Eder Ferencet 6 évi fegyházra, 10 évi hivatal- és politikai jogvesztésre, Bódi Jánost 4 évi fegyházra, 5 évi hivatal- és politikai jogvesztésre, ezenkívül mindkettőt a magyar-román határsávból való örökös kitiltásra is ítélte. A honvédtörvényszék Berger Ferenc román állampolgárt 5 évi fegyházra, 8 évi hivatal- és politikai jogvesztésre, Igricz Albert román állampolgárt 4 évi fegyházra, 10 évi hivatal- és politikai jogvesztésre, Zidai József román állampolgárt 3 évi és hat havi fegyházra, 5 évi hivatal- és politikai jogvesztésre ítélte. Valamennyi román állampolgár elítéltet ezenkívül a visszatéréstől örök időkre való eltiltás mellett az országból való kiutasításra ítélte. Valamennyi ítélet jogerős.

Konoyo herceg a pánázsiai társaság élén

Pekingből jelentik: A Pánázsiai Kínatársaság politika programot adott, melyben bejelentették, hogy a Távolkeleten komoly együttműködést szerveznek meg egy egységes pánázsiai blokk megteremtésére, amelyben Kína és Japán is együttműködnek, Mandzsukuot elismernék, ugyanakkor pedig minden idegen concessziós területi és területen kívüli érdekeltségek kiküszöbölését szorgalmazzák a legrövidebb időn belül a Távolkeleten. Konoyo herceg rövidesen ennek a nagyarányu mozgalomnak élére áll. (Rádor.)

Új vezetők a sajtóügyek élén

Bucurestiből jelentik: Az államvezető a következőket nevezte ki államtitkárokká:
A földművelésügyi minisztériumba: Smarascu N. mérnököt és Jivulescu V.-t.
A belügyminisztériumba: Minis V. dr.-t és Modolat Petret.
Az egészségügyi minisztériumba: Ghitea I.-t.
A sajtóügyek államtitkára Bulbuc I. lett, míg a miniszterelnökség államtitkára: Cosmoviciu Horia. (Rádor.)
Bucurestiből jelentik: Az államvezető Constant Alexandru ügyvédet a miniszterelnökség sajtó és propaganda osztályának vezetőjévé nevezte ki. (Rádor.)

Minden függő kérdéssel foglalkozott a minisztertanács

Bucurestiből jelentik: Antonescu Ion államvezető miniszterelnök vezetésével szerdán 17 óra 30 perkor minisztertanács kezdődött. Az államvezető ezen a minisztertanácson kiadta utasításait az összes problémák megoldására vonatkozólag minden tárcát illetőleg.

Római konzulátus Kolozsvárt és Nagyváradon

A Capitala című lap jelenti Budapestről: A magyar minisztertanács hozzájárult ahhoz, hogy Kolozsváron és Nagyváradon román konzulátust állítsanak fel. Ezt a hírt a Rádor iroda is megerősítette.

Az olasz gyarmati főparancsnok Németországban

Nürnbergből jelentik: Peruzzi tábornok, az olasz gyarmatiügyi haderő főparancsnoka tegnapi Nürnberg városát látogatta meg és innen egyenesen Rómába utazott. (Rádor.)

Százhusz millió leibe kerül a város területén szükséges új járdák létesítése és a meglévők kijavítása

Az új városi szabályzat szerint a járdakészítés költségének fele a háztulajdonost terheli

Az új közigazgatási törvény rendelkezései értelmében a városok abba a helyzetbe jutottak, hogy eddigi járdaszabályzatuk helyett újat csináljanak. Temesvár városának mérnöki hivatala most készítette el az új szabályzat tervét, amelyet a városházán kifüggesztettek az érdekeltek betekintésére. Amennyiben a tervezet ellen nem nyújtanak be fellebbezést, az két hét múlva jogerőre emelkedik.

Új járdát ezenkívül úgy készítenek, hogy a költségek felét a háztulajdonos, a másik felét pedig a város fedezi.

A városi mérnökség az egyes utcák háztulajdonosait rendszerint értekezletre hívja össze és megkérdezi őket, hajlandók-e a járdakészítés költségeihez hozzájárulni. Ha a többség hozzájárul, úgy a város a járdát elkészíti és a tulajdonosoktól behajtja a rájuk eső részt. A többség hozzájárulása esetén a járdakészítési költség kötelező a kisebbségben maradt háztulajdonosokra is.

Ez vonatkozik elsősorban az olyan háztelkekre és házakra,

amelyek előtt járda még egyáltalában nincs.

Ha az illető telektulajdonos telkét a várostól vette és szerződésileg kötelezte magát a közművek helyreállítására, úgy ezt a tulajdonost nem is kérdezik meg, hanem a járdát megcsináltatják. Azokat a régi járdákat, amelyek fennállásuk huszadik éve előtt elromlanak és megújításra szorulnak,

a város csináltatja meg.

Dragalina tábornok Budapestre érkezett

Budapestről jelentik: A magyar fővárosban tárgyaló román bizottságot Badulescu Victor volt pénzügyi államtitkárral egészítették ki. A határmegállapításra kiküldött katonai albizottságok csütörtökön kezdték meg működésüket. A román katonai bizottság vezetője, Dragalina tábornok szerda délután több vezérkari tiszt kíséretében Budapestre érkezett.

Nem pecsételik le a lei bankjegyeket

Bucurestiből jelentik: A miniszterelnökség hivatalosan és a leghatározottabban megcáfolja azokat a tendenciózusan terjesztett híreszteléseket, mintha szó lenne a lei bankjegyek lepecsételéséről.

ket, mintha szó lenne a lei bankjegyek lepecsételéséről.

A menekült tisztviselők elhelyezése a királyi helytartóság területén

Szombaton prefektusi értekezlet lesz Temesvárott ebben a kérdésben

A Temes tartomány helytartóságánál egyre jelentkeznek még az átengedett területekről menekült tisztviselők. A helytartóság eddig már harmincöt menekült jegyzőt helyezett el, ezenkívül hetvenhét további jegyzőt kért elhelyezést. A királyi helytartóság ezekre vonatkozólag azt az előterjesztést tette a belügyminiszternek, hogy ezeket a jegyzőket ossza szét a nagyobb jegyzőségek között, ahol amúgy is munkatartaltsága van.

Ez a községek részére semminemű megterhelést nem jelent, mert a jegyzők fizetése a helyi tárcára terhelés történik. A megüresedésre kerülő jegyzői állásokat ezen jegyzők közül töltik majd be a jövőben. Az előterjesztésre eddig még nem érkezett válasz.

Megirtuk, hogy Biharmegye egy része Magyarországnak jutott és pedig négy járás. A nagyobbik rész — tizenkét járás — Romániában maradt. Biharmegyét a temesi tartományhoz csatolták, amely immár hat megyéből áll. Biharmegyéből a városi, megyei és járási tisztviselők ennélfogva

Temes tartomány tisztviselői karába kerültek és ezek elhelyezéséről a helytartóság a maga kebelén belül gondoskodik.

Husz év után azonban a költség felét a háztulajdonos köteles viselni.

A városban levő jelenlegi jó járdák értéke negyvennégy millió lei. A beépített részekben szükséges új járdák létesítése és a meglévők javítása összesen

százhusz millió leit igényelne.

Ha ennek a felét a háztulajdonosok hajlandók volna is fedezni, a város nem volna abban a helyzetben, hogy a rája eső részt egyszerre fedezze. Eppen ezért a járdákat csak fokozatosan készítik évről-évre a városi költségvetés lehetőségeihez képest.

A járda és a kocsiút közötti részt a város a terv szerint befásítja és virággal ülteti be. Ezeket a parkosávokat

a háztulajdonosok kötelesek gondozni és fenntartani.

Ha építkezések alkalmával állványokat állítanak fel a járdára, azt csak polgármesteri engedéllyel lehet megcsinálni és pedig úgy, hogy a járdán a közlekedést semmiképpen ne akadályozzák. Vízvezetési csövek, telefonkábelek lefektetése és csatornázási munkálatok idején a feltételezett járdát pallóval kell áthidalni és éjjel az áthidalást meg kell világítani.

Az építkezéskor és a közműk végzésénél ügyelni kell arra, hogy felesleges port ne csináljanak és éppen ezért napközben a járdát és a kocsiutat többször is öntözni kell. A járdák sepréséről, tisztántartásáról és locsolásáról a házak, illetve telkek tulajdonosainak kell gondoskodni.

Az új árszabályzat kimondja azt is, hogy a járda és a kocsiút közti sávon reklámszlopokat, vagy egyéb reklámfelszereléseket csakis a városi mérnökség előzetes hozzájárulásával lehet feállítani.

Megszabják a járda fölé kinyúló reklámtáblák hosszát is.

Ugyancsak kimondja a járdaszabályzat, hogy az üzleti bejáratok és a kirakatok ellenző ernyői nem lehetnek kétféle méternél alacsonyabbak lejtős oldalukon, nem lehetnek azonban magasabbak sem.

Ezeknek a tisztviselőknél a helytartóság területén való szétesését a szombatra összehívott prefektusi értekezleten — amelyre a Belügyes székeli bihari prefektus is kapott meghívót — történik meg. Ezen az értekezleten beszélnek meg ezenkívül az árvízkarosultak és a menekültek segélyezéséről is. Felülvizsgálják a katonai szolgálatot teljesítő névsorát is és hozzátartozóik segélyezésére felosztják a megfelelő összeget.

A városi főpolgármesteri hivatal utólag felkéri a háztulajdonosokat, hogy a házaikban levő üres lakásokat és bútorozott szobákat jelentse be a városos első emeletén levő 36 számú irodában. Amennyiben előzetesen bejelentett lakásokat időközben bérbeadtak, ez is bejelentendő, hogy ezeket a lakásokat a felfektetett nyilvántartásból törölhessék.

A magyar kormányneök körúlja

Budapestről jelentik: Teleki Pál gróf magyar miniszterelnök csütörtökön nosszabb erdélyi körútra indult. Utazása miatt a parlament összehívását a jövő hét csütörtökjére halasztották.

HIREK

MEGJELENIK:

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön házhöz való kézbesítéssel együtt nagyonoknak havonta nyolcvan lei, negyedévre 230 lei, félévre 450 lei, egész évre 900 lei. Nyugdíjasoknak házhöz való kézbesítéssel együtt havonta hetven lei, negyedévre 200 lei, félévre 400 lei, egész évre 800 lei. Magyarországon havonta 4 pengő, negyedévre 12 pengő, fél-évre 22 pengő és egész évre 40 pengő.

Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

TELEFON:

23—10 és este 10 óra után: 28—15

Mint az idegenek...

Amikor először találkoztam vele, igen bizalmatlanul nézegettük egymást. Az első iskolai nap volt ez, mindketten úgyna lestük, hogy milyen az az iskola és milyenne válik a fiú, ha iskolába megy. Véletlenül egymás mellé ültünk és félóra múlva már valami nyomástól felszabadultan nézegettük egymást. Most már csak azt várta megindulni, hogy a másik megszólaljon. Hogy ez miképpen történt, arra már nem emlékszem, elég az hozzá, hogy amikor négy óra múlva a tanító néni hazaengedett, örömmel állapítottuk meg, hogy mindketten ugyanabban az uccában lakunk. Délután már át is jött mihozzánk az új barátom és én engedtem, hogy felszálljon a kerékpáromra és megállapítottuk, hogy az iskola még sem olyan rémes valami. Továbbra is szomszédok maradtunk, a padban egymás mellett kintlődtünk, hogy az i betűt sikerüljön minél szebben leírni. Majd minden délután együtt voltunk, együtt mentünk lepkét fogni a mezőre és a kerékpár csengőjének a lármaival felváltva költöttük fel a délből aludni akarókat. Ev vége felé nagyon bántódtunk, hogy neki el kell utaznia a nyaron nagyszüleihez. Azután mindketten megfogadtuk, hogy mindig barátok maradjunk. Örök barátságot kötöttünk. Megígérte nekem, hogy írni fog, ha elutazott. Ezt is egyszer három sort, én mindjárt válaszoltam, de több levél nem jött tőle. Aztán más barátokat találtam és amikor egy hónap múlva visszaérkeztem és eljött hozzám, idegennek éreztem egy hétig. Magyarzkodtunk, hogy miért nem írunk egymásnak. Én is örültem, hogy nem kellett sokat írni, mert az írás szörnyű kín volt abban az időben a mi számunkra.

A második osztályban már nem ültünk egymás mellett, de azért együtt mentünk haza most is minden nap és építettük a házakat játékkövekből. Mikor két hónap múlva elköltöztünk onnan, nagyon bántódtam és különösen az fáj, hogy a Gyuri más iskolába ment át. De azért megebszéltem, hogy minden vasárnap találkozni fogunk. Első vasárnap ott voltam náluk, második vasárnap ő nem jött el hozzánk, harmadik vasárnap vendégeim voltak és negyedik vasárnap már másvalakivel játszottunk mindketten.

Azóta nem láttuk egymást. Most a napokban megpillantottam. Velem szembe jött. Csodálkozva néztünk egymásra. Láttam az arcán, hogy megismert. En is őt. Nagyon megváltozott, de az arcvonásában maradt valami változatlan. Egy másra néztünk, mindegyikünk a másiktól várta azt, hogy kezdje a köszönést. Kinyitottam a számat, de ekkor úgy láttam, hogy ő csak néz. Erre elhallgattam. Ő is a kalapjához emelte a kezét, de a felúton leengedte. Mindez egy pillanat alatt történt. Egy lépés és elhagytuk egymást. Mint az idegenek. (g. b.)

— A legionisták eltávolították I. G. Duca szobrát. A Buna Vestire pleosti jelentése szerint egy zöldrege legionista alakulat felvonult Ploestiben az I. G. Duca térre és eltávolította a volt miniszterelnök mellszobrát. Azután két keresztet helyeztek el arra a helyre, ahol egy évvel ezelőtt felavatták Cojocaru A. és Filip Gh. legionistákat. A legionistáknak ezt a cselekményét nagyszámú közönség nézte végig és lelkesen ünnepelte a legionistákat. Ugyancsak a Buna Vestire jelenti, hogy a legionisták eltávolították a sinaiai állomás faláról I. G. Duca emléktábláját és zöld zászlót felezték el arra a helyre, ahol az emléktábla volt.

— A fővárosa joghallgatók az ősz vizsgák elhalasztását kérik. Bucurestiből jelentik: A fővárosi egyetem jogi fakultásának hallgatói az októberi vizsga elhalasztását kérik. Kérelmüket azzal indokolják, hogy a középiskolákban a tanítás megkezdését egy hónappal későbbre, vagyis október elsejére halasztották. Hasonlóan elhalasztották az érettségi vizsgát is, ezenkívül a beszarabiak, bukovinai és erdélyi menekült diákok helyzete még nincsen tisztázva. Hivatkoznak arra is, hogy a jogi fakultás hallgatói közül számosan hónapok óta katonai szolgálatot teljesítettek. Végül pedig az utóbbi időben megjelent számos törvénnyel a vizsgaanyag megváltozott. Az ezelőtti tanfolyamokon előadott törvények egy része ma már nincsen életemben. A nyár folyamán tehát az új törvénykönyvet is tanulmányozni kellett, míg augusztus végén az új törvénykönyv módosítások a megváltoztatott kódexeket is meg kellett vásárolniuk és azok anyagát átvenniük. A főbb felsőiskolai diákok (műgyetem stb.) hasonlóképpen a vizsgák elhalasztását kérték.

(—) Újabb két lóköti cigányt fogtak el. Beszámoltunk arról a nagyszabású lólovajlásról, amelyet egy cigánybanda követett el joguszáv területen. A temesvári rendőrség két detektívét most Aradon elfogta Varga Arankát és Lakatos Gusztáv cigányt, akik szintén a lóköti banda tagjai voltak. A cigányoknál négy lovat, egy szekeret és löszerszámokat találtak, aminek Babics Milivoi joguszávi gazda tulajdonát képezik. A cigányok, amikor észrevették, hogy a detektívek a nyomukban vannak, menekülni igyekeztek. A detektívek azonban üldözőbe vették és riasztó lövésekkel megállásra kényszerítették a cigányokat, akik Arad város határában az egyik kucoricában akarták a lovakat elrejtetni. A detektívek a cigányokat és a lopott lovakat Temesvárra hozták. A tolvajokat átadják az ügyészségnek, a lopott lovakat és szekeret pedig visszaadják a gazdálkodóknak, akitől ellopták.

(—) Árellenőrző bizottsági ülés. A királyi helytartóság mellett működő árellenőrző bizottság ma délután öt órakor Ciupe Gheorghe dr. vezértitkár elnöke alatt ülést tart.

Ajándék-

és háztartási-cikkek, porcellán és üvegben
L. SCHMIDT N. SCHUSTER
Temesvár, I., Lonovics uca 3. Telefon 22-46.

(—) Összel elkészül az új helytartósági palota. A Regina Maria körüli épülő új helytartósági palota két hónapon belül teljesen elkészül. Az eddigi terv szerint a helytartóság december 1-én költözik be új otthonába.

(—) Orvosi hír. Dr. Kemény nőorvos szülés visszaérkezett, ismét rendel. Str. 3. August 9. Telefon: 21—31. Rövidhullám-kezelések.

(—) A háztulajdonosok panasza a házrongálások miatt. A temesvári háztulajdonosok egyesülete beadványt intézett a rendőrséghez és ebben felsorolják a különböző panaszokat. Felhívták a beadványban a rendőrség figyelmét arra, hogy az utóbbi időben ismeretlen tettesek leszerelték és elloptak több ház kapujáról a rézkilincseket. A kerékpár- és mások, akik kézikocsijukkal a járdán haladnak, megrongálják a házak előtti aszfaltot és kőjárdákat, amivel szintén kárt okoznak a háztulajdonosoknak. A háztulajdonosok egyesülete kérte a rendőrséget, hogy akadályozza meg ezeket a kihatásokat és indítsa nyomozást a tettesek kézrekerítésére.

Egy szerencsétlen ember útja a szegényház felé

Lóth Jánosnak hívják. Mindössze ötven éves. Az ember azonban nyolcvan esztendőssé aggasztóan vélné. Elő rons. Ideggyenge. Egész teste állandóan reszket. A szeméből a szomorú inség ri ki. A ruhája rongy. A lakásadója azzal fenyegeti, hogy az uccára teszi, mert százötven leiel tartozik bérért.

Valamikor fényképező volt. Jobb műtermekben dolgozott Temesvárott. A betegség azonban lehetetlenné tette számára mestersége folytatását. Állás nélkül maradt. Féléite kicsiny megtakarított pénzcskéjét. Aztán sorra eladogatta ruháit és kevés ékszerét. Egyre lejjebb került a szegénység lejtőjén és végre belezuhan a nyomorba.

A szegény embernek minden vágya, minden álma, hogy a városi szegényházba kerülhessen. Megteszünk az érdekében hivatalos helyeken mindent, hogy ez az óhaja teljesedjék. Addig is élnie kell azonban és hátralekös lakbérét is ki kell fizetnie, nehogy a hideg éjszakát az uccán kelljen töltenie. Arra kérjük olvasóinkat, szánják meg ezt a szerencsétlen embert és adakozzanak számára a Déli Hírlap kiadóhivatalában. Csak annyi kell, amennyi elégséges az átmentésére, amíg bekerülhet a szegényházba.

Hepe-hupás kövezet

nem ritkaság a külvárosokban. Sok-sok uccában gyalogosan a kövezet és nem válik díszere a főutak virágos, kockaköves és aszfaltos utainak. Alig van azonban rosszabb kövezet, mint a gyárvárosi Titu Maiorescu uccában. Pedig ebben az uccában nemcsak adófizető és jó kövezetet joggal kívánó polgárok laknak, hanem van ott különböző iskola is, általi elemi iskola egész csomó osztállyal, zárdabéli elemi és polgári. Szegény gyermekek a hepe-hupás kövezeten csetlenek-botlanak, csoda, hogy a lábacskaikat nem ficamítják ki. Az egész élet nem egyéb csetlésnél-botlásnál és a város a rossz kövezet meghagyásával akarja talán a gyermekeket ránevelni arra, hogy megszokják előre az élet sok hepe-hupáját, göröngyét, kátyuját. Ezen az uccán benyolódik le a Gyárváros egyrészen egész kocsiforgalma, ami a felszakított, gödrös szinte járhatatlan kocsiúton a legnagyobb akadályt jelenti.

(—) A szülőotthon és csecsemőgondozó javára a temesvári F. leányegyesület a Magyar Népközség irodájában háromezer leit adományozott.

(—) A könyvelők és hites könyvszakértők esküvője ma, pénteken délből tizenkét órakor lesz a kormányzati épület harmadik emeletén levő hatos számú teremben. A könyvelők és könyvszakértők Deleanu Stefanu törvényszéki főelnök jelenlétében teszik le a hűségüket.

(—) Kolozsvár román napilap jelenik meg. Budapestről jelentik: Kolozsvár katonai parancsnoksága egy román és négy magyar napilap megjelenését engedélyezte. A román napilap címe: Foala Noastră.

— A legionisták átvették az ország-ör-szervezet központi helyiségeit. A Buna Vestire jelenti: A legionista mozgalom birtokba vette a volt ország-ör-intézmény székhelyének helyiségeit. Tegnap délelőtt Stoicanescu Constantin tanár átvette a miniszterelnökségtől a volt ország-ör-szervezet központi szervezeteinek a helyiségeit. Juganaru és Dimancescu ezredesek látták el az átadás formáit. Socariu helyettes parancsnok megszervezte a volt ország-ör-szervezet palotájának legionista őrségét.

(—) Esküvő: Roncskevic Margit és Czerbanik Béla szeptember 22-én, vasárnap délután félhat órakor tartják esküvőjüket az erzsébetvárosi római katolikus plébániatemplomban.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő születéseket jelentették be: Kristóf István napzámcs Páter nevű fia, Harnischfeger Miklós fődműves Erich nevű fia, Leth József fazekas Erika nevű leánya, Szabó Sándor kőműves Erzsébet nevű leánya.

(—) Halálozások. Az anyakönyvi hivatalban a következő halálozásokat jelentették be: Farcas Petru tizenhárom éves, özvegy Lorenz Miklósné Troba Katalin kilencvenegy éves és Szabó Erzsébet egy napos.

(—) A nagyszebeni Teréz-árvaház (Teréziánium) igazgatósága felhívja a katolikus magyar hívek figyelmét arra, hogy a Teréz-árvaház a régi kerektek között folytatja tovább eddigi működését. Hat és tizenkét év közötti fiúarvakat a püspökség felhívja az intézetbe október tizedikéig a Bánságból is. Ha fiúarva nem volna, az esetleges leányarvakat is kéri az igazgatóság számba venni és neveiket adatkálk együtt a Teréz-árvaház igazgatóságához beküldeni. A felvételek lehetőleg október elsejéig kell folvamadni, de indokolt esetben a későbbi folyamonyok is figyelembe vehetők. Az intézetben jól működő és felszerelt inas-otthon is van, ahova az inkötözött igazgatósága jó magaviseletű magyar gyermekeket felvesz és elhelyez. Az intézetben elhelyezést nyerhetnek középiskolai tanulók is, akik jutányos hav. díj ellenében kitűnő nevelést és a legjobb el-látást kapnak. Cim: Orfelinatul Terezianum, Sibiu.

(—) Orvosi rendelőáthelyezés. Dr. Klein Endre bőrgyógyász, rendelőjét áthelyezte I. Bulev. Regele Feráánd 3. Iparkamara épület. Telefon: 22—83.

(—) Házasság. Az anyakönyvi hivatalban tegnap a következő házasságot kötötték: Boar Pavel műszerész és Csenik Berta.

(—) Katolikus ifjúsági ünnepély. A Római Katolikus Népszövetség Temesvár egyházmegyei központjához tartozó ifjúsági egyesület vasárnap, szeptember 22-én rendezik meg az erzsébetvárosi Juventus Salvator ifjúsági egyesület helyiségében a nyár folyamán lebonyolított „Pax Olimpias“ záróünnepséget, amely délelőtt háromnegyedtizenegy órakor szentmisével kezdődik. Az erzsébetvárosi plébánia templomban lesz a szentmise és a prédikáció. A szentbeszédet Bojhos Mihály kaplán mondja. Féltenkettőkor a Juventus Salvator helyiségében ünnepélyes kerektek között megtörténik a díjkiosztás. Rossz idő esetén a díjkiosztás a szalvatoriánus atyák dísztermében lesz. Az ifjúsági ünnepségre a közönséget ezuton is meghívják.

— Csak októberben vonul be Görögországban az 1940-es korosztály. Athénből jelentik: A Szófia iroda közli, hogy az 1940-es korosztály behívását október 18-ra halasztották. (Rador)

— Halálos szerencsétlenséget okozott az agyonvert kigyó. Grácból jelentik: Két bécsi kereskedősegéd Leoben közelében a hegyekben kirándulás közben homoki viperára bukkant. Egyikük teljes erejével borta a kigyó testére vágott. Az ütés oly heves volt, hogy a kigyó teste szétszakadt és a még rángatózó test egy darabja a két kereskedősegéd egyikének arcába repült. A fiatalember úgy neheztelt a váratlan érintéstől, hogy hátraugrott, miközben szerencsétlenségére megbottlott és estében oly erősen vágta fejét egy sziklába, hogy szörnyethalt.

— Tardieu állapota nehezen javul. Clermont Ferrandból jelentik: A Le Petit Parisien című lap Limogesből táviratot közöl, amely szerint Tardieu volt miniszterelnök. Mentonba utazott, de egészségi állapota még további kezelést kíván.

Magyar bombavető repülőgép kényszerleszállása egy aradmegyei falu mellett

Az aradmegyei Guttenbrunn község határában szerdán este magyar katonai bombázórepülőgép szállt le. A helyszínen tüstént megjelenő hatóságok kihallgatták a gép vezetőjét. A gép vezetője, egy fiatal repülőszázados elmondta, hogy Kolozsvárra igyekezett. Közben iránytűje elromlott és a rossz légköri viszonyok következtében eltévedt. A gépet lefoglalták és vezetőjét egyelőre a helyi hatóságok rendelkezésére bocsátották.

(—) Adományok koszorúmegváltás címén Domasneanu Gheorghe halála alkalmából. Az elhunyt Domasneanu Gheorghe tábornok. volt főpolgármester utolsó kívánsága volt, hogy koporsójára ne helyezzenek koszorúkat, hanem az erre szánt összegeket jótékony célra fordítsák. Koszorúmegváltás címén a városházán a városi számvivősnél lehet adományokat leadni. Baran Coriolan dr. főpolgármester nyitotta meg az adományok sorát ezer lelei. A város elhatározta, hogy az összegyűlt összeget az erdélyi menekült gyermekek segélyezésére fordítja.

(—) Áthelyezett rendőrkormány. Dumitrescu St. Ioan rendőrkormányt, a józsefvárosi rendőrség volt vezetőjét, aki legutóbb az orsvai rendőrség főnöke volt, visszahelyezték Temesvárra és újból az itteni rendőrségnek teljesít szolgálatot.

(—) Templomülések bérbeadása. A temesvári eszaki hitközség mindkét templomában a templomi ülőhelyeket a hitközség belvárosi és gyárvárosi irodájában üléselő bizottság szeptember 22-én, vasárnap délelőtt 9—12 óra között, továbbá hétfőn és kedden, szeptember 23 és 24-én délután 3—6 óra között adja ki a múlt évi igénylőknek, valamint az örökös ülések tulajdonosainak. A fennmaradó üléseket pedig szerdán, csütörtökön és pénteken, szeptember 25., 26. és 27-én délután 3—6 óra és vasárnap, szeptember 29-én délelőtt 9—12 óra között adják ki. Ezen alkalommal a kultuszoldó hátralékokat is ki kell fizetni.

(—) Orvosi hír. Dr. Reinhardt Petri fogorvos újból rendel I. Str. Eugen de Savoya 9. Telefon 24—00.

Révai Károly temetése

Eltemették Temesvár legöregebb néptanítóját. Révai Károly nyugalmazott néptanító, a temesvári pedagógusok nesztörának földi maradványait örök nyugalomra helyezték a gyárvárosi katolikus temetőben. A koporsó körül összegyűltek az elhunytak még élő régi pályatársai és őszinte búcsút vettek Révai Károlytól, aki félvezáradon át volt a népnevelés, gyermekoktatás hivatott művelője és aki mintaszerű odaadással, ügyzetettel és soha nem lankadó kitartással szolgálta a népnevelés érdekeit. De ott voltak a temetésen egykori tanítványai és barátai is. A Kereskedők Egyesületét, amelynek egy időben titkára volt, küldöttség képviselte. A gyászszertartást Rech K. Géza apátplébános végezte Wittmann Pál kántor segédlete mellett. A sírnál Gorbál Antal nyugalmazott polgári iskolai igazgató mondott meghatóan közvetlen és szívből jövő búcsúztatót, amelyben az elhalt kiváló ember és hivatásbeli érdemeit méltatta. Rámutatott arra, hogy Révai a növekedőhöz való szeretettel teljes leereszkedés és gyermeki lelkűkhöz való hozzáállás művészetével egy egész életre lekötötte maga iránt tanítványainak hálás szeretetét, de legteljesebb mértékben megérdemelte pályatársainak tiszteltetését is. Szószép vonása közül legszembeütőbb volt hitvese iránti szerető ragaszkodása és hűsége. A megindító búcsúszavak után a koporsót leengedték a sírba.

Hoover szerint Amerikának nem szabad háborúra gondolnia

Az amerikai köztársaság négy egyre erőteljesebben áll Wellkie elnökjelölt mellé

Newyorkból jelentik: Több mint 30 év óta — jelenti a DNB — ezúttal első ízben támogatja független demokrata lap, a Newyork Times egy köztársasági elnökjelölt megválasztását. A lap valóban Wellkie mellett foglalt állást, miután — írja a demokrata lap — ez jobban tudja a nemzetvédelmet megerősíteni, mint Roosevelt és miután ő megérti a növekvő termelés szükségességét. Wellkinek még az az előnye is meg van, hogy nem támogatja a jelenlegi elnök elhibázott pénzügyi politikáját. A lap azzal zárja cikkét, hogy állásfoglalásával csakis a hagyományok tiszteletét kívánja szolgálni, amely különösen a mai kritikus időkben drága kell legyen. (Rador.)

Newyorkból jelentik: Hoover, az USA volt elnöke, a pennsylvániai tudományegyetemen előadást tartott. Azt ajánlotta a volt elnök, hogy Amerika ne gondoljon a háborúra, hanem inkább arra, miként tudja megszervezni a háború utáni időkre az amerikai gazdasági élet védelmét. Erre három tervet ajánl: 1. Az ipari erő fokozása, 2. Függetlenítés elsődrendű anyagok dolgában az

idegen piacoktól. 3. Kölcsönös kereskedelmi megállapodások megkötése. Arról is beszélt Hoover, hogy az aranyban nagy értékesökkenés várható, ami inflációt von maga után. Ha az USA bekeveredne a háborúba, ez megsemmisítené a jövő nemzedék számára a nemzetgazdaság szabadságát és

bátor elv az, amelyen egyes amerikai államférfiak a jövőt fel akarják építeni, hogy a szabad nemzetek gazdasági egyesülését állítsák szembe a totális nemzetek gazdasági blokkjával.

Ez az elgondolási terv még megvalósulása előtt magán hordja az értelmetlenség bélyegét, — fejezte be nyilatkozatát Hoover. (Rador.)

Washingtonból jelentik: Marshal tábornok az újságíróknak adott nyilatkozatában ezt a kijelentést tette: Az Egyesült Államoknak úgy kell magát megszerveznie, hogy már az elkövetkező hónapokban védelmét tökéletesen elláthassa. (Rador.)

— AZ ÁLLAMVEZETŐ A KATONÁK KÖZÖTT. Bucurestiből jelentik: Antonescu Ion tábornok, miniszterelnök, államvezető, csütörtök délelőtt Otopeni-ben egy gyalogezredet szemlélt meg és behatóan érdeklődött a katonaság ellátása, felszerelése és minden fontosabb kérdése tekintetében. (Rador)

— Ötven hektoliter tinta egy hónap alatt. Prágából jelentik: Hozzávetőleges kimutatások szerint Prága havonta ötven hektoliter tintát fogyaszt. Ebből negyven hektoliter esik a fekete és sötétkére, valamint lila tintára, míg a vörös és sárga, valamint zöld tinták aránylag szerényebb számokkal szerepelnek a kimutatásban.

— Finn hajókon csak finn állampolgárok utazhatnak. Helsinkiből jelentik: A DNB közlése szerint a finn hajózársaságok, amelyek Petsamo és az Egyesült Államok között a hajóforgalmat lebonyolítják, elhatározták, hogy a jövőben csakis finn állampolgárokat szállítsanak és a finn hajókon kizárólag finn nemzetiségű személyzet teljesíthet szolgálatot. Ez az intézkedés azért volt szükséges, mert el akarják kerülni az „American Legion” hajó esetét, amely a német figyelmeztetés ellenére a brit szigetország körüli veszélyes zónán haladt keresztül. (Rador)

— Másfélmillió líras végrendelet a korzikai gyermekek felségélyezésére. Rómából jelentik: Molenal — meghalt Mari tábornok özvegye, aki Korzikából származott. Az elhunyt végrendeletében másfél millió lírát hagyott a Duceanak, azzal a céllal, hogy a korzikai olasz gyermekeket segélyezze belőle. (Rador)

— A „guruló kórház” útja Belgrád felé. Budapestről jelentik: Ötven gépkocsiból álló, úgynevezett guruló-kórház, amely a német Vöröskereszthez tartozik és amely Belgrádba tart, szerdán délután Budapestre érkezett. Ennek az egészségügyi különítménynek az a feladata, hogy a Beszarábiából elköltöző német lakosság rendelkezésére álljon. A magyar Vöröskereszt a guruló-kórház személyzetét meleg fogadtatásban részesítette. A német egészségügyi osztály két napig maradt Budapesten, majd folytatja útját Belgrád felé. (Rador.)

— Munkanélküliek segélyezése Görögországban. Athénből jelentik: Metaxas miniszterelnök bejelentette, hogy a munkanélküliek és a behívottak családjait erőteljes segélyben kívánja részesíteni a görög kormány. A kormányrendelet szerint 6 hónappal meghosszabbították a munkanélküliek családtagjainak állami segélyezését. (Rador.)

— A Nemzeti Színház és Opera tagjai október 1-ig állomáshelyükön tartoznak jelentkezni. Bucurestiből jelenti: A kolozsvári Nemzeti Színház és a Román Opera tagjai október elsején már új állomáshelyükön, Temesváron kell jelentkezni. Akik nem jelentkeznek, azokat állásukról lemondottaknak tekintik. (Rador.)

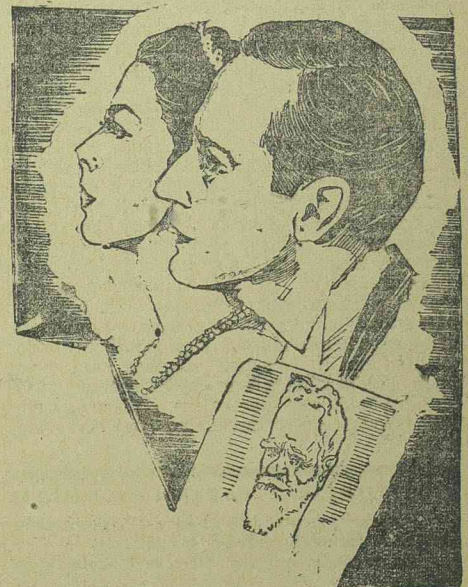
— Újabb rendelet értelmében működik a teológiai első osztálya is. Bucurestiből jelentik: Brailleanu Traian közoktatásiügyi miniszter felfüggesztette, illetve semmisnek nyilvánította a kultuszminisztérium 160.331/1940 számú rendeletét, elhatározta, hogy a folyó tanévre is zavartalanul felvesznek növendékeket a teológiák első osztálya számára. (Rador)

— Itéletidő a Fekete-tenger partvidékén. Constantából jelentik: A városban szerdán este hatalmas vihar dühöngött. A szélvihar olyan erős volt, hogy a kaszinó közelében a szabadban tartózkodó két személyt a földhöz vágott. Az orkán után hatalmas záporosó következett. (Rador)

— Szélhámos az ilfovi törvényszék előtt. Bucurestiből jelentik: Az ilfovi törvényszék három évi elzárásra ítélte Stanislav Cikar Izin, másnével: Stanislav Ignác csernovitzai származású birhéd szélhámost, aki legutóbb Bucurestiben, az Angel utcában lakott, míg jelenleg a vacarestii fogház lakója. Stanislav Cikar szélhámoságait úgy követte el, hogy fiktív üzleteket kötött és a pénzt előre felvette. Főleg olcsó cukrot, étolajat és egyéb élelmiszereket „árult”. Csak egyedül a fővárosban legalább száz kereskedőt csapott be, de számos áldozata van Temesváron, Csernovitzban, Galatiban, Brailában és Constanta. (Rador)

A SCALA mindig az élen!

Ma, csütörtökön mutatja be az év legszenzációsabb filmjét, BERNHARD SHAW, a világhírű angol író szenzációs regényét



Pygmalion

Leslie Howard és Wendy Hiller a főszerepekben.

Szegények a romokon

Mint elmúlt idők románcának lágy melódiája, úgy hangzik felénk az a mondat, amelyet a világháború előtti katonai szolgálati szabályzatok erősítettek: a gyalogság a főfegyvernem. A mai idők realitása az, hogy a döntő fegyver: a repülőgép és ezzel a valósággal a maradi angol értelem nem számolt. Így lett sorsdöntővé az angol birodalom számára a modern harciesszék, amelynek segítségével érték el a németek, hogy Liverpool, Manchester, Bristol és Hull gazdag raktárházai már vagy nem léteznek, vagy a végső pusztulásnak vannak kitéve. Az angol ipar centrumában: Londonban már 26 éjszaka nem alszik a munkás és elképzelhető, hogy az angol fővárosban megszűnt minden ipari termelés. Az angol mezőket felhasító bombák olyan földre esnek, amelyet a világ évszázadokon át sérthetetlennek tartott. Az a legenda, hogy elenséges golyó, vagy bomba a sziget kellős közepére nem eshet, szertefoszlott, pedig ez a hit volt a magva a brit világuralomnak. Nem volt a földön nagyhatalom, amely inkább kérkedhetett volna azzal, hogy az elemek, mint hű szövetségesei, védik területi integritását, csak Anglia. És ha a nyugati hatalmak vesztenék okát közös cím alá akarjuk vonni, arra a legalkalmasabb volna az a cím, hogy „a beképzelések áldozata”. Beképzelés volt az erőstratégia éppen úgy, mint a tengeri erőbe vetett bizalom. Anglia nem akart komolyan számot vetni azzal az egyszerű mechanikai kérdéssel, hogy egyetlen bombával, bármilyen hatalmas hajót meg lehet semmisíteni. Nagyváznak, alaptalan fenyegetésnek vette az olasz légi haderő erre vonatkozó, éveken át hangoztatott megállapításait. Ezt az állítást ma már százszorososan igazolják a tények és az, „új fegyvernem” Anglia fátumává lett.

Órökigazságnak tartott elképzelések bukása nem marad nyom nélkül a történelemben. Az angol társadalom képe is csak annyiban volt állandónak mondható, amennyiben szilárdnak látszott Anglia helyzete. Az angol munkáskérdés a szociális fejlődés egyik szegényfoltját képezte. Nem véletlen, hogy a szociológiai írók egész sora a szigetország tudósai közül került ki és még hozzá a radikális megoldást kereső társadalmi kutatók. A helyzet merevségével szemben azonban minden munkájuk elméleti síkon maradt. Kifejlődött az angol szociológiai tudomány, amely mindenütt erősebb gyakorlati követeléseket hívott életre, mint szülőföldjén. A merkantilizmus szemében a szociális kérdés „szegénykérdés” volt, ezzel a fogalommal fejezték ki azt a követelményt, amelyet a fejlődés a kapitalizmussal szemben támasztott. Tehát a sajátos angol szentimentalizmus jótékonykodó gesztusával érték be akkor, amikor a reformok döntégetek a nagyipar gyárkapuit.

Ma nem elvek, hanem bombák súlya nehezedik a lordok merkantilizmusára, arra a sajátos kereskedelmi világuralomra, amely lehetségesé tette, hogy egy részvénytársaság, a Keletindiai Társaság Európánál nagyobb területet hódítson Nagybritanniá számára, vagy egy másik részvénytársaság földrészeket valasson el egymástól. A „szegények” pedig, az angol kapitalista rendszer proletárjai a földalatti vasutak alagútjaiba szorulva egy lelki átalakuláson mennek át, amely a közeljövőben talán maga fogja átvenni sorsának alakítását. Hiába mondja Churchill, hogy Hitler saját népénél is jobban egységesítette az angol népet: a történelem a tömeglélek visszahatásainál megismétli önmagát és „sziget újabb megrázkódtatás alá kerül, amely nem a bombavetőktől felelőre erőlétől keletkezik, hanem a tömegek lelkeinek alulról feltörő feszítő dinamizmusából. Mi lesz, ha a földalatti alagutakba szorított erők feltörnek? Ha a londoni házak füstölgő romjain megjelennek London szegényegyedeinek alakjai. Egy legutóbbi londoni jelentés már ír ilyesmiről, azonban korai volna, hogy a valószínűleg szörványos esetben többet lássunk, mint egy tünetet. De a tünet egy elhalt maskodásra törő társadalmi baj első jelensége.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLTATA:

Pénteken, szeptember 20-án a következő gyógyszerár tartanak éjszakai szolgálatot:
Belvárosban az Unirii téren levő Weiss gyógyszerár.

Gyárvárosban a Stefan cel Mare utcában levő Jahner Rudolf gyógyszerár.
Erzsébetvárosban a Carol úton levő Mária gyógyszerár.

Józsefvárosban a Dragalina téren levő Csillag gyógyszerár.

Mehalában a Corvin gyógyszerár és Ujkirodán Pamažoth Ernő gyógyszerára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

= KÖZGAZDASÁG =

Egy év alatt megkétszerezte termelését az amerikai acéltröszt

Háboru nélkül nem üzlet a Steel Corporation

A világ lapjai a legutóbbi napokban közölték azt a tény, hogy az Egyesült Államok nyolc év alatt meghatszorozta az acétermelést. Az acétermelés jórésze, 60 százaléka, az United Steel Corporation röviden az „acéltröszt” kezében van, amely a háborús konjunkturára méretezte fel üzemét. Ennek a trösztnek a megalapítása a játékonyságáról híres Carnegie nevéhez fűződik, aki élete folyamán több, mint 200 millió dollárt adományozott kórnázakra, iskolákra és egyéb jótékony célokra. Kitiűnően értett azonban ahhoz, hogy naponta 12, sőt 14 órát át dolgoztasson és az így elért abszolút értékfelet még a munka intenzitásának növelésével, vagyis a szükséges munka idejének csökkentésével, tehát az u. n. viszonylagos értékfelet használat is megtoldja. Üzemében és kohóiban évente rengeteg baleset és ebből származó haláleset történt. Jótékonykodása következtében

a társadalom ezeket a nyilvánvaló tényeket gyorsan elfelejtette,

lapjai pedig dicshimuszokat zengtek róla. Legnagyobb szabású akciója az volt, amikor Morgantól csak 447 millió dollár ellenében mondott le a Morgan és társai acéltrösztjével szembeni versenyről. Mikor vállalta 1901-ben beolvadt a Morgan-konzernbe, United States Steel Corporation név alatt 1100 részvénytőkével alakult meg az új vállalkozás.

Ez az alaptőke ötszöröse a legnagyobb európai konzern alaptőkéjének.

Az acéltrösztnek több, mint kétszáz ezer a részvényese, ezeknek azonban a vállalat ügyeibe kevés a beleszólásuk. A világháború utolsó éveiben ez az „alvállalat” 333 millió dollár tiszta nyereséget ért el és 15 százalékot fizetett. Azóta is megközelítő, de

folyton csökkenő eredményeket mutat fel. Az acéltröszt összes vállalatainál (152 üzem, 25 bányavállalat, 369 olvasztókemence, 622 henger-, 76 acél-mű és nagyszánu hajózási társulat, 139 tengeri és 392 folyami gőzessel) 1925-ben mintegy 246.000 munkás dolgozott. Mindezek ellenére ennek a trösztnek nem teljes a monopólyhelyzete, mert Amerika acéljának „csak” 60 százalékát termeli. Jelenleg még két acéltröszt működik mellette: a Bethlehem Steel Co. és a Nordamerican Steel Co. Egyébként az United States Steel Export Co. most alapította meg a Braza Co-t, amelynek feladata a braziliai vastermelés. Ugyancsak hozzáfogtak a chilei nehézipar megszerzéséhez. Így terjeszkednek a konzernek és

így veszik az Egyesült Államok lassankint az egész délamerikai kereskedelmet birtokukba.

Az United States Steel Corpor. 1939-ben 41 millió dollár tiszta nyereséget mutatott ki az 1938. évi 7.72 millió dollár veszteséggel szemben. Üzemi foglalkoztatása a múlt évben 60,7 százalék volt a megelőző év 36,2 százalékos foglalkoztatásával szemben. Munkásai száma így 21.736-ról 223.844-re emelkedett. Mindebből nemcsak az derül ki, hogy

az USA számára a jelenleg folyó háború jó üzlet, hanem a monopolkapitalizmus parazitizmusa is. Egy-egy üzem „normális” foglalkoztatás, mint láttuk, cca 30-35 százalék, s így

a termelőeszközök kétharmadának igénybevétele háború kell.

A háború eredménye az is, hogy az Egyesült Államok exportja 1939-ben az 1938. évi 215 millió dollárról több, mint a kétszeresére, 677 millió dollárra emelkedett. Legújabb becslés szerint az amerikai acéltröszt értéke több, mint 5 milliárd dollár.

Hatvan milliárd forgalomban lévő bankjegyeknek 48,88 százalékos fedezete van

A Banca Natională legutóbbi kimutatása szerint: Aranykészlet 31.843.474.007, devizák 609 millió 704.007 (volt 620.761.139 lei). Devizák kliring-számlán 710.241.575 lei (volt 721.142.500 lei). Az importőrök letétjeiből elszámolt kliringdevizák: 607 millió 351.717 lei (volt 686.221.065 lei). Forgalomban lévő bankjegyek 60.356.918.775 lei (volt 59 milliárd 475.046.290 lei). Mezőgazdasági hitelek: 878 millió 627.445 lei (volt 879.858.395 lei). Kereskedelmi hitelek: 19.304.510.143 (volt 18.900.055.682 lei). Állami kincstárjegyek: 4.404.466.265 lei (volt 4 milliárd 404.289.654 lei). Állami adóság 3 milliárd 565 millió 789.590 lei. Látra szóló kötelezettségek összege: 73 milliárd 408.078.583 lei.

Az aranyfedezet aránya 48,88 százalék.

(=) **Bánsági gabonaárak.** A bánsági gabonaplacon az árak a következők: búza 750, tengeri 640, zab 500, takarmányárpa 530, sórárpa 610 lei százkilónként. A kamillateca kilója 80 és a fodamenta kilója 85 lei.

(=) **A hivatalos devizaárfolyamok.** A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai a következők: (Az első szám a vétel, a második az eladást jelenti): 107 százalékos felárral: angol font 851,80—877,37, dollár 211,65—217,97, svájci frank 48,13—49,58, palesztinai font 852,84—878,40, egyiptomi font 873,54—899,78. Devizák 38 százalékos felárral: angol font 567,87—584,91, svájci frank 32,15—32,78, francia frank 3,24—3,31, márka 49—50, olasz líra 7,17, (felár nélkül) pengő 26,50—27 (felár nélkül), cseh korona 4,63—4,77, dinár 2,39—3,05 (felár nélkül), török líra 82,92—92.

(=) **ELTÉRŐLT KIVETEM HLETEKEK.** Antonescu tábornok-államvezető és miniszterelnök aláírta azt a rendelettervényt, amely a következő cikkek névre megszünteti az export vámilletéket: lób, paszuly, lenese, bor, 238 vámtarifa tétel), lenmag (315), kendermag (316), repcemag (319), mustármag (321), szójabab (327), olajpogácsa (380). A rendelettervény szeptember 17-én életbe lépett.

(=) **A városi értékvám megszüntetéséről tárgyalnak.** A közlekedésiügyi minisztériumban működő legfelsőbb szállítmányozási bizottság Caranfil mérnök elnöke mellett a közlekedési értékvámok (taxa ad valorem) megszüntetéséről és esetleges helyettesítéséről tárgyalt, mivel ez az adó nem megnehezíti a szállítást és az árut megrádjítja.

Új teherszállító mozdonyok

Az AEG mozdonygyára az elmúlt napokban Hennigsdorffban nagyobb sorozat igen erős villamos teherszállító-mozdony leszállítását kezdte a német államvasutak részére. Az első mozdonyok már próbautakat is sikeresen megtették és szolgálatba állították azokat. A 120 tonna súlyú, hat tengelyű mozdonyok motorjai 4260 HP, teljesítményt fejtenek ki, 77 kilométeres sebességgel. Ezek az erős teherszállító mozdonyok tekintettel arra, hogy főleg a hegyi vasúti vonalokon alkalmazzák, villamos ellentállós fékkel is rendelkezik és ezek a fekek nagyon fontos szolgálatot tesznek.

(=) **A szén hivatalos ára.** Szeptember 15-től kezdődő hatállyal hivatalosan megállapították a kőszén hivatalos árát, amely úgy a magánfogyasztókra, mint a hatóságok rendelkezésére kötelező. Különböző árakat állapítottak meg az egyes közszentermő vidékekre nézve. A szilvölgyi szénmedence árai a következők: Mosatlan közén 10 mm-ig 510, 20 mm-ig 560, 80 mm. 850 lei tonránként. Mosott szén 10 mm-ig 680 lei, 3—10 mm-ig 730, húsz mm-ig 720, 3—20 mm-ig 770, 10—20 mm 1140, 20—80 mm-ig 1140, 16—20 mm-ig 1400 lei.

(=) **A temesvári munkakamara közleménye.** A munkaügyi minisztérium rendelkezése értelmében azon munkások számára, akik az élemezésre szánt állatokat levágják, a jövőben sem adhatók ki kesztes mesterkönyvek, mert ez az ipar továbbra is képesítés nélkül marad és csak mint képesítés nélküli munkások üzhetik foglalkozásukat.

(=) **A Kereskedelmi Testületek Szövetségének felhívása.** A temesi Kereskedelmi Testületnek Szövetsége felhívja a királyi helytartóság területén működő kereskedelmi cégeket és vállalatokat, hogy a szövetség irodájában Temesvár I. Bulev. Regie Ferdinand 2 szám. I. emelet, hétköznapon délelőtt 8—1 óra között, mielőbb terjesszék be a Magyarországnak átengedett erdélyi területek cégeivel szemben fennálló követeléseik jegyzékét. A szövetség ugyanis követve a gyáriparosok kezdeményezését, illetékes körök számára elő önjajta készíteni e követelések rendezésének műveletét.

(=) **Állandóak a cipőárak** Bucurestiben. A fővárosi piacon érezhető a talpbőrhány, ezenkívül főgyóban van a készlet néhány jobb minőségű bőrből is. Ez utóbbi körülmény a munkáshiányban gyökerezik, ami miatt csökkent a cipőtermelés is. A bucurestii piacon állandóak az árak.

SPORTSEMÉNYEK

Már kijelölték a következő bajnoki forduló játékvezetőit

Bucurestiben a központi bíróbizottság máris kijelölte a nemzeti bajnokság szeptember 29-i fordulójának játékvezetőit:

Unirea Tricolor—Venus: Ionescu-Tope, Rapid—Ripensia: E. Kroner, Gloria CFR—FC Ploesti: Anole Vlahu, FC Craiova—Gloria: T. Iiescu, FC

Braila—Sportul Studentesc: Vartolomeu, UDR—Mica: Ceareanu.

Rapid—RMTE: Husztig, TMAC—Crisana: Bena (Lugoj), Vulturii Textila—Electrica: Körmöczy (Resica).

Nagy formában van a prágai Slavia

A cseh protektorátus bajnoki küzdelmei érdekesség mellett folytatódnak. A Slavia kitűnő formában levő csapata valósággal lélepte az SK Pilsen gyűjtését. A Sparta ezzel szemben pontot vesztett. Részletes eredmények a következők: Slavia—SK Pilsen 11:1, Zidenice—SK Pardubice 2:0, SK. Kladovo—V. Ziskov 1:1, Victoria Pilsen—Bata 1:1, Prosjov—Sparta 1:1.

Erdélyi csapatok a Magyar Kupában. Barcsaváros, a Magyar Kupa intézésével megbízott BLASZ gyűjtője tervezetét készíti, hogy a visszatért Erdély nagyobb csapatait már a most sorra kerülő Magyar Kupa második fordulójába bekapcsolhassák.

Két évre megállapították a nemzeti bajnokság új rendszerét

12 csapat az első osztályban, három csoport a másodikban.

A szövetségi tanács elhatározta, hogy az idén és a jövő évben a nemzeti bajnokság első osztályában 12 csapat játszik. A bajnoki év végével ezek közül három csapat esik ki, amelyek helyére a második osztály csapatai kerülnek.

A nemzeti bajnokság második osztályában három csoport lesz, amely 8—10 csapatot foglal magában.

SZOMBAT, SZEPTEMBER 21.

Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 13.15: Vasilea Juleanu zenekara. 14: Hírek és kulturális hírek. 14.20: Stefan Savu énekel. 14.45: Rádió kalendárium. 20: Rádió ujság, hírek. 20.15: Román egyházi zene hanglemezeiről. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 21: Rádió kalendárium. 21.15: Rádió zenekar. 22: Hírek és sporteredmények. 22.20: Idegennyelvű hírek. 22.30: A rádió zenekarának hangversenye. 23: Változatos zene műsor hanglemezeiről. 23.20: Idegen nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 13.10: Postás zenekar. 14.30: Művész lemezek (Wagner és Strauss Richard legszebb dalai). 19.15: Zongora hangverseny. 21: Vidám est. 23.10: Cigányzene. 12.20: Táncmuzsika. 1.05: Hírek.

Rádió

PÉNTEK, SZEPTEMBER 20.

Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 13.15: A rádió szalonzenekara játszik. 14: Hírek. 14.20: A hangverseny folytatása. 14.45: Kulturális hírek és hírszolgálat. 20: Hírek. 20.15: Wagner zenedrámája a Walkür. Az első felvonás szünetében kb. 21.16: Hírek. A második és III. felvonás után hírek a versenyeredmények és sport hírek. 23.30: Idegen nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 13.10: Szalonzene. 14.30: Magyar nóták. 17.15: Ruszin félóra. 18.15: Táncclemezek. 19.20: Cigányzene. 21.10: Operazene. Csajkovszkij művek. 23.10: Táncczene. 24: Idegen nyelvű hírek.

TRÓNUSDÖNTŐ BALETTCIPŐ

A Déli Hírlap eredeti regénye.

Írta: KUN-BÁN ANDRIS

Úgy látom, hogy az alemannisták szíve ezért nem nehéz, amiért le kell erről mondaniuk. Titokban valamennyi abban bízok, hogy ezért a lemondásért én majd bőségesen kárpótolom.

Hinni ebben, várni erre szabad nekik. Nekem szem ágában sincsen, hogy hitüket beváltsam és arakozásukat teljesítsem.

Játssom velük nemcsak azért, mert ez a játék nekem tetszik, hanem azért is, mert szükségem van rájuk.

Az egyetemen az Alemannia az én testőrségem. A más diákegyesületek tagjai tüntetnek ellenem. Az Alemannia azonnal kész a megtorlásra. Elöntün-tes: rendez és verekedéstől sem tud visszahátrálni.

Ma ismét nagy tüntetés volt az egyetemen. Diákcsoportok jártak a folyosókon, akik így ordítottak:

— Le a kormánnyal!
— Le Montez Lolával, Bajorország piócájával! Gúnyképet hordoztak körül. A képen széken ülök és előre nyújtom két meztelen lábamat. A miniszterek egymást lökdösis és úgy igyekeznek a talamat nyalni.

Alig tört ki azonban a tüntetés, mire előrohantak a különböző előadó termekből az Alemannia tagjai. Nekirontottak a tüntetőknél, széttépték a gúnyképet és hangos verekedés kezdődött. A rektor a ékánokkal és tanárokkal a folyosókon termett és igyekeztek a tüntetőket és verekedőket szétválasztani. Azonban minden szép szó hiábavaló volt.

A verekedés végül is magától megszűnt, amikor a két fél már kifáradt és amikor mindkét táborban sok volt a sebesült.

Az Alemannia sérültjei azon véresen, téptetven Barer uccába jöttek és elmondták a történeteket.

Eleinte titkolni akarták a bántó kiáltásokat, amelyeket a tüntető diákok rólam ordítottak, de addig beszéltem nekik, amíg mindent elmondtak.

A sebesültekről magam mostam le a vért szivaccsal és magam kötöttem be őket.

— Köszönöm, ezerszer köszönöm, amit értem tőlem, — mondtam mindegyiknek, — sohasem fogom elfelejteni és számíthat igaz hálámra.

És szavaim közben mindegyikre sokat sejtető pillantást vettem. A kábák ennek a káprázatos tekintetnek mind bedőltek és meg vagyok róla győződve, hogy akár nyomban újra beveretnék értem a fejüket.

92.

München, 1848, február 6.

Alig öt hete múlt, hogy megünnepeltük újév napját.

A nálam vendégségben megjelent diplomaták arról beszéltek, vajjon mielyik országban várható a forradalom kitörése. A többségnek az volt a véleménye, hogy egyikben sem és elmondták azt is, hogy véleményük szerint az egyes országokban mi akadályozza a forradalom kitörését.

Württemberg követe azt mondta újkékor, hogy náluk nem lehet forradalom, mert a svábok túlságosan szeretik gyermekeiket és a forradalom kedvéért nem hajlandók életüket kockáztatni, nehogy gyermekeik árvaságra jussanak. A követ családost, mert a jó württembergiek éppen gyermekeik kedvéért csinálták meg a forradalmat azzal a jelszóval, hogy azoknak jobb dolga legyen, mint apáknak.

Az angol követ azzal dicsekedett, hogy Anglia azért nem tűr forradalmat, mert ezzel hatalmas kiváltságait kockáztatná. Nos, Angliában a forradalom előjelei mutatkoznak.

Ausztria követe viszont országában éppen a sok államadósság miatt tartotta lehetetlennek a forradalmat. De a forradalom mégis kitört és a hatalmas Metternichnek, aki teljhatalmú volt Ausztriában és a császárt akkor csavarta az ujjá körül, amikor kedve volt hozzá, a forradalom elől megszaladt Bécsből.

Franciaországban, amelynek ügyvivője nem mert nyilatkozni és ahol az ötven esztendő előtti nagy forradalom óta a kisebb forradalmak lánc-

Mozsi

Hans Aibers

Hamburgban született. Apja kereskedő volt és őt is a kereskedelmi pályára nevelték. Hajlama a színpad felé vonzotta és először vándortársulatoknál játszott, majd a világhíberű befejezése után több berlini színpadon játszott főleg komikus szerepekben. Még a némafilm idején került a filmhez, de igazi nagy sikereit a hangosfilm diadalútja óta aratja. Nem tartozik a legfitalabb nemzedékhez, de elegáns alakját és nemes patinájú játékát mindenkor szépen látja a közönség a mozivászonon.



MOZIK MŰSORA:

Péntek, szeptember 20.

APOLLÓ: A boldogság országa és A kozákok (francia filmek)

CAPITOL: Antal, a rettenetes (német film)

CORSO: Nyugat és kelet harca (francia film).

SCALA: Pygmalion (angol film)

szerűen követik egymást, a legújabb forradalom elűzte trónjáról Lajos Filóp királyt.

Csak Oroszországban nem ütötte fel a fejét a forradalom.

Ügylátszik, hogy az ilyen kilengések ellen mégis a legjobb óvszer a kancsuka.

Vagy igazza volna Lajos királynak és minden kancsukánál erősebb védelem a nép szeretete?

Alig hiszem. Mert, ha úgy volna, akkor nem áskálódhának állandóan a király ellen, nem szidnák megszakitás nélkül a kormányt és nem gúnyolnának szüntelenül engem.

Olyan jelenségek mutatkoznak napról napra, a melyekből arra lehet következtetni, hogy Bajorország is megismerkedik még a forradalom rémségeivel.

Berks pénzügyminiszter, aki már rájött, hogy csak áltatom és sohasem teljesítem be azt a reményét, hogy tölem csókot kapjon, ma amikor a forradalom lehetőségéről beszéltem vele, megjegyezte:

— Azt beszéltek úton-útfélen, hogyha Bajorországban mégis kitör a forradalom, annak ön lesz az oka, grófnő.

— Úgy? Akkor bizony nagyon sajnálom, hogy nincsen a kezem ügyében kancsuka.

— Azzal akarná féken tartani a forradalmárokat.

— Nem. Ezt a hiábavaló örültséget meg sem kísérelném.

— Akkor hát minek kellene a kancsuka?

— Hogy iménti szavaiért az ön arcán végigvágjak vele, kedves pénzügyminiszter úr.

93.

München, 1849. február 7.

Az egyetemen ismét nagy tüntetés volt.

Már kora reggel beszéltek, suttogták, hogy készül valami. Mack rendőrfőnök erre való tekintettel az egyetem környékén megerősítette a rendőrségi szolgálatot. Ezzel akarta megakadályozni, hogy a csészelelkű odatóduljon és verekedést rendezzen.

A diákok nem foglalták el helyeiket az előadói termekben, hanem a folyosókon lánmázták. Az Alemannia és a többi egyesület tagjai között heves vitatkozások voltak.

(Folytatjuk.)

Carola Löck

Carola Löck egy kedves és szép női főszereplője, akit a mi közönségünk is jól ismer. Nem egy szerepében igaz sikert aratott. Schleswig-Holsteinban született. Apja kereskedő volt. Színészi hajlamai korán megnyilvánultak úgy, hogy szülei szívesen engedték a kislányt a színházba. Flóráról Berlinben játszott. Majd négy éven át a Keletnémetországi Szintársulatnak volt tagja. Utána felfedezte a film és azóta egyik nagy szerepet a másikat után játssza.

PYGMALION

Shaw színműve a Scala moziban.

Nagy siker közepette került bemutatásra a Scala mozgóban Shaw Bernát, a nagy író filmesített színműve, a Pygmalion. A világhírű munka a legméltóbb formát nyerte ebben a változatában is, mert az illusztris író maga alakította azt át a mozi számára, sőt a felvételeknél is gyakran jelen volt. A rendezés munkája valóságos csodákat produkált, a kísérő zenéről pedig Honegger Artur, a világhírű svájci modern zeneszerző gondoskodott. Ebben a filmben az angol életet látjuk teljes meggyőződéssel, az angol otthonát, a klubot, a szigetországot érdekes és alig megközelíthető meggyőződéssel. Gyönyörű a tájképek is, felejthetetlen szépek ezek a felvételek, amelyek pazar változatosságban perülnek a vásznon. Leslie Howard, mint Higgins professzor alakításában csúcsteljesítményt nyújt. Ugyancsak remekel Wendy Hiller is a darab női főszerepében. A többi művész is tudása legjavát nyújtja. A Pygmalion így áttörő sikert aratott.

Nem haladnak előre az amerikai—japán tárgyalások

A német távirati iroda jelenti: Az indokainai helyzettel kapcsolatosan feltett kérdésre és arra, hogy vajon lehetséges-e az ellenségeskedéseknek ott kitörniük, — Cordell Hull amerikai külügyi államtitkár kijelentette: — Nem tételhető fel, hogy a japán kormány ne respektálna

ígéretét a status-quo meg nem változtatására vonatkozóan. Hull külügyi államtitkár még hozzátette, hogy az engedményes nemzetközi területek rendőrségének megszervezése érdekében Japánnal folytatott tárgyalások nem haladtak előre. (Rador.)

Nagy fontosságú események előestéjét jelenti a római találkozás

Rómában még szilárdabbá kovácsolják a német—olasz együttműködést

A német lapok is hosszasan kommentálják a birodalmi külügyminiszter utazását. A Völkischer Beobachter szerint nemcsak az Anglia elleni háború, hanem az új európai rend is olyan problémákat vet fel, amelyeket a tengely államférfiainak együttesen kell megoldani és a megoldásokat is közösen összeomlani. A London elleni légitámadások és az olaszok egyiptomi előnyomulása

a győzelem jegyében még jobban megerősítik a német—olasz bajtársiasságot.

Az Essener Nationalzeitung azt írja, hogy a tengely hatalmai nagyfontosságú események előestéjén, — mint a jelen helyzetben is, — együttesen dolgozzák ki a megoldások módját. Az Anglia elleni háború döntő szakaszához érkezett el, a régi európai rend összeomlott, a Földközi tengeren, Európában, sőt az egész világon latba kell

A magyar nyilaskeresztesek vezére kiszabadul a fogházból

Budapestről jelentik: Szalasi Ferencet a magyarországi nyilasmozgalom vezérért rövidesen szabadlábra helyezik. Szalasi 1937 óta politikai bűntett miatt van elzárva. A hatóságok közölték a nyilasmozgalom vezetőivel, hogy a közkegyelmi rendelet alapján Szalasi rövidesen elhagyhatja a fogházat.

vetnie a tengelynek építő munkáját és új rendszer teremtését, amelynek egy fontos eseménye most van bekövetkezőben. (Rador.)

Rómából jelentik: A Stefani diplomáciai szerkesztője azt írja, hogy Ribbentrop látogatásának híre, már jóval a vendég megérkezése előtt

őszinte meglepetést keltett egész Olaszországban.

Azonfelül, hogy a Birodalom külügyminisztere osztatlan rokonszenvenek örvend Itáliában, ő benne látják a Vezér utasításaihoz híven Bismarck politikai elgondolásait még csak tökéletesíti.

A Duce külpolitikája teljesen hozzáidomul a német célkitűzéseivel.

A német—olasz együttműködés — írja az olasz felhivatalos — még abból az időből származik, amikor mindkét nemzet küzdött szabadságáért és az őket megillető nagyságért,

amikor birodalmi törekvések egyként akadályokba ütköztek. Az előregedett nyugati hatalmak Versailles előtt és után is megakarták akadályozni ezeket a törekvéseket, sőt

a jelenleg folyó háború elején a bekerítés politikájához folyamodtak.

A két ifjú forradalom azonban legyőzött és legyőző minden akadályt és szembenéz minden veszéllyel.

Az egész olasz sajtó hatalmas cikkeiben foglalkozik Ribbentrop birodalmi külügyminiszter odaérkezésével. A lapok meglepődésüket fejezik ki a látogatás felett és leszögezik, hogy valahányszor a fasiszmus fővárosában látják Ribbentropot,

még jobban megerősödik hitük és bizalmuk a közös végso győzelemben.

A Popolo di Roma szerint a két tengelyhatalomnak diplomáciai és katonai tevékenységét a legaprólékosabb részletelig összehangba kell hozni, mert hiszen az Északi Tengerből az Indiai Óceánig folyó háború egyetlen hadművelet, — miután egyetlen ellenséggel állnak szemben. Ezt a háborút egységes szemléletben, egységes vezetéssel kell az egységes és totális győzelemig vezetni. (Rador.)

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előrefizetendő

VELEZÉS és HAZASSÁG a törvényes intézkedések miatt nem közölhető. ALLASKERESÉS rovatban szavanként egy leu, legkisebb apróhirdetés 15 szög 20 lei, minden további szó egy leu. Vastag betűvel szavanként kettő lei, legkisebb apróhirdetés húsz lei. Minden más rovatban legkisebb apróhirdetés 15 szög 20 lei, minden további szó kettő lei. Apróhirdetéseket felvesz: I. kerületben: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata Bratianu 3. Telefon: 28—10. II. kerületben: Popovici trafik, Piata Badea Cárta 8. — Kardos trafik, Piata Traian (Szerb templom mellett). — Grosz trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piata Lahovari. IV. kerületben: March trafik, Piata Küttl. — Nógrády trafik (Corso mozi mellett). — Vass trafik, Piata Dragalina 6. Telefon: 45—06. — Wittek trafik, Bulevardul Regcele Carol 54. — Galgóczy trafik, Strada Bratianu 15/a. Telefon: 45—13

ADÁS-VÉTEL

Családi ház Újfreidorf XXIX. ucca 35-ös szám alatt eladó. Érdeklődni ugyanott. 1675

Modern gyermekoosi, majdnem teljesen új, eladó. Schwartz III., Bulev. Carol 29. 1672

Eladó V. kerületben Petru Rares 45. szám alatt levő 203 négyszögöl telek, rajta épült tető alatt levő, villaszert házzal. Esetleg elcserelem hasonló értékű ingatlanra, Erdély átengedett területen levő városban. Érdeklődni Teiszter Hugo V., Str. Capitan Dan 27. szám. 1685

Jóforgalmú, üzemből levő pékség házzal együtt eladó, vagy nagyváradi, esetleg nagyszalontai pékséggel elcserelem. Lippa 915.

Férfi téllabát erősebb termetre, jó állapotban levő, megvételre kerestek. Címeket a kiadóba kérem leadni. 2654

Komplett keményfa félháló jutányosan eladó. IV., Bulev. Carol 22. I. em. 6 airtószám. 2543

Keresünk egy dinamót 30—50 H.P. és egy villanymotort 20—25 H.P. és hozzávaló vezeték megvételre kerestek. Fratii Mészáros Bethausen. 1669

Családi ház eladó az Erzsébetváros központjában, egy hold gyümölcsös-sel és három lakóval. III. Str. Lidia 88. 1573

Házhelyek eladók Str. Mures, Iris és Hebe uccákban. Érdeklődni Bogdan Antal dr. ügyvédi irodájában. I. Str. Palanca 2. 1410

Eladó Kardos-telepen teickönyvezett ház és telek. Bővebbet Colonia Kardos Str. III., No. 257. a háztulajdonosnál. 1005

LAKÁS

Teljesen különbejáratú két bütörzött szoba, fürdőszobahasználattal kiadó. IV., Str. Mircea Voda 3. 2655

Bütörzött szoba fürdőszoba használatlalt különbejáratlalt, kiadó. I. Lono-vici ucca 2. II. emelet 12. 2044

KÜLÖNFÉLE

1—2 középiskolai tanulót elvállal 1940—41 iskoláévre izr. úricsalád elsőrendű ellátással. Zongora a házában. Cím a kiadóban. 2645

Házikoszt finom, izletes tiszta ebédmenü, kenyérrrel együtt személyenként 40 lei. Háron kívül is kapható. I., Str. Sft. Ion 7. földszint 10. (Irgalmasok mellett). 2551

Gyárvárosi Traian téren 7 szám alatt szép üzlethelyiség október 1-re kiadó. Bővebbet a háztulajdonosnál. 1684

Elcserelem 2 házatam és 1 külön ház-helyemet Magyarországon levő ingatlanl, házzal, vagy földdel, érték 420 ezer lei. Cím a kiadóban. 1670

Egy-két diákot teljes ellátással keres izraelita úri család. III., Piata Asa-nesti 3. ajtó 4. 1689

Elcserelem Tusnádfürdőn levő négy egyenként 400 négyszögöl nagyságú telkemet a régi úton, villanyvilágítás két szoba, konyha, élelcamra, köepít-rény, más hasonló üdülőtelepen fekvő telekkel. Ispravnicu Virginia, Arad, Str. Hotoran 36. 1666

Tartós hullám
a legújabb módszer szerint olajjal főzve
Waltrich
fodrász
II., Traian-tér és Str. Stefan cel Mare sarok
1—2—3—6 villamos megállójánál.